

MAGAZINE

THE UN in MOLDOVA

ONU în MOLDOVA

REVISTA

OCTOBER - DESEMBER / OCTOMBRIE - DECEMBRIE 2012, NO 4 (53)

THE UNITED NATIONS IN MOLDOVA

NAȚUNILE UNITE ÎN MOLDOVA

Results for 2012, Plans for 2013

Statement by Nicola Harrington-Buhay, UN Resident Coordinator in the Republic of Moldova

The year end is always an appropriate moment to take stock of progress made throughout the year, and to focus attention on what to hope for, and what can be achieved in the year to come.

Looking back at 2012, Moldova can be proud of many advances in improving lives. The United Nations recently had the opportunity to share with the Parliament of the Republic of Moldova, our appreciation for the country's leadership in honouring its international human rights and development commitments.

In Parliament, we also launched consultations on "the Future We Want" whereby Moldova joined a worldwide consultation to define tomorrow's global development agenda after the Millennium Development Goals expire in 2015. The MDGs were highly successful in galvanizing political attention and donor support to halve poverty, secure universal education, empower girls and women, tackle HIV/AIDS and tuberculosis, protect the environment, and generate a global partnership. Moldova advanced in all 8 goals. Unfinished business naturally remains, notably in the disease and environment goals, and 3 years remain to accelerate efforts to achieve those MDGs.

However, it is also important to set new goals for post-2015 to sustain much-needed international support. The UN Secretary-General is clear that the voices of the people must be heard in this process – and they will count. To this end, UN teams in over 60 countries are organizing national consultations with elected politicians, public officials, civil society, grassroots organizations, the private sector, trade unions, workers, and the academic community to identify the concerns and aspirations of the people after 2015. Results of the national consultations will convey Moldova's vision on its future in the global development framework.

The year-end also included the UN Human Rights Gala of Awards in which the UN, together with its partners, honoured courageous individuals and organizations whose actions had a positive impact on the protection and promotion of people's rights in Moldova. Their activities made a significant contribution to the country's progress in ensuring prosperity for people and communities.

On behalf of the United Nations in Moldova, I would like to thank all our partners for their support and cooperation throughout the year. We hope the New Year will bring peace, prosperity and dignity to all people, and that for Moldova, it will be a year in which the rights of all members of the human family are celebrated.

"The UN in Moldova"

October - December 2012, No 4 (53)

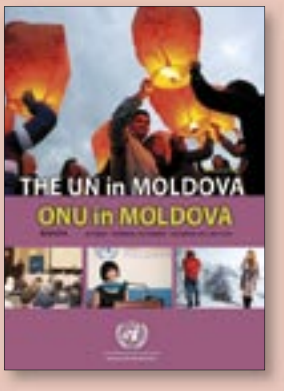
"The UN in Moldova" is a quarterly magazine published by the office of the UN Resident Coordinator, 131, 31 August 1989 St., Chisinau, MD 2012, Moldova, tel: (373-22) 22 00 45, fax: (373-22) 22 00 41; Internet: http://www.un.md

Coordinator:
Ludmila Tiganu

Editor:
Igor Guzun

English language editor:
Alison Mutler

Design by:
Ion Axenti

The articles in this magazine do not necessarily reflect the official views or policies of the United Nations or any of its Agencies. Articles may be freely reproduced.

Cover:
UN Day marked through the launch of street illumination in Nisporeni http://bit.ly/11eCce0

Photo credit: UN Moldova

Circulation:
1000 copies

Printed by: Tipografia Centrală

CONTENTS

5 ON HUMAN RIGHTS DAY, EXCELLENT HUMAN RIGHTS ACTION IN MOLDOVA IN 2012 RECOGNISED

7 NATIONAL HUMAN DEVELOPMENT REPORT 2012 – "EUROPEAN ASPIRATIONS AND HUMAN DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA"

9 INTERNATIONAL TRAINING PROGRAMME ON AGING IN MOLDOVA

11 NEWLY DESIGNATED UNFPA COUNTRY DIRECTOR IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

13 UNFPA LAUNCHED "STATE OF WORLD POPULATION 2012"

15 FINDINGS OF UN WOMEN MISSION TO ASSESS WOMEN'S LEADERSHIP AND POLITICAL PARTICIPATION IN MOLDOVA

17 YOUNG GIRLS AND BOYS FROM MOLDOVA CALL FOR ENDING VIOLENCE AGAINST WOMEN

19 2012 – A SPECIAL YEAR FOR REFUGEES AND ASYLUM SEEKERS

21 FIRST NATIONAL HEALTH FORUM IN MOLDOVA

23 PROMOTING THE ROLE OF MUSEUM-RESERVES IN THE SYSTEM OF PRESERVATION AND USE OF CULTURAL HERITAGE

25 THE VTH CONGRESS OF MOLDOVAN DIASPORA IN CHISINAU

27 "GETTING TO ZERO. ZERO NEW HIV INFECTIONS. ZERO DISCRIMINATION. ZERO AIDS RELATED DEATHS" - THE OFFI CIAL THEME OF WORLD AIDS DAYS FOR 2011-2015

29 "CHILD FRIENDLY SCHOOL" INITIATIVE. CHILDREN WITH AND WITHOUT DISABILITIES FROM CALARASI PRODUCED FILMS ABOUT THEIR LIVES

31 UN WOMEN CIVIL SOCIETY ADVISORY GROUP ON GENDER EQUALITY AND WOMEN'S EMPOWERMENT ESTABLISHED IN MOLDOVA

Bilanțuri pentru 2012, planuri pentru 2012

Mesaj al Coordonatorului Rezident al Organizației Națiunilor Unite în Republica Moldova, Nicola Harrington-Buhay

Sfârşitul de an este întotdeauna momentul potrivit pentru a face bilanțul progreselor obținute pe parcursul anului, pentru a fi atenți la speranțele pe care le avem și pentru a ne concentra eforturile pe acțiunile care vor da viață acestor speranțe în anul care vine.

Privind retrospectiv anul 2012, Moldova poate fi mândră de mai multe reuşite ale sale în ameliorarea calității vieții cetățenilor. Națiunile Unite au avut recent oportunitatea de a împărtăşi Parlamentului Republicii Moldova aprecierea noastră pentru liderismul susținut de Moldova în onorarea angajamentelor sale internaționale în domeniul drepturilor omului și dezvoltării.

În Parlamentul am lansat de asemenea consultările naționale privind viitorul Republicii Moldova pentru ca țara să se alăture discuțiilor internaționale ce vor defini agenda globală de dezvoltare a zilei de mâine după anul 2015, atunci când expiră termenul limită de realizare a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. ODM au reușit în mod semnificativ să concentreze atenția politică și sprijinul donatorilor în scopul reducerii cu jumătate a sărăciei, asigurării educației universale, abilitării fetelor și femeilor, combaterii HIV/SIDA și tuberculozei și creării unui parteneriat global. Moldova a înregistrat progrese în atingerea tuturor celor 8 Obiective. Rămân însă, firește, și câteva lucruri care urmează a fi realizate, în special, în ceea ce privește obiectivele privind combaterea maladiilor și asigurarea unui mediu durabil. Rămân, totuși, trei ani pentru accelerarea eforturilor de îndeplinire a acestor Obiective de Dezvoltare ale Mileniului.

Totodată, este la fel de important să fie stabilite noi obiective pentru perioada de după 2015 pentru a beneficia de sprijinul internațional atât de important. Secretarul General ONU a afirmat clar că în acest proces trebuie auzită opinia oamenilor – și ei vor conta. În acest scop, Echipele Națiunilor Unite din peste 60 de țări organizează consultări naționale cu participarea autorităților alese, funcționarilor publici, societății civile, sectorului privat, sindicatelor, patronatelor și comunității academice pentru a identifica îngrijorările și aspirațiile oamenilor după anul 2015. Rezultatele consultărilor naționale vor contura viziunea Republicii Moldova în viitorul cadru global de dezvoltare.

Agenda sfârșitului de an a inclus Gala ONU a Premiilor pentru Drepturile Omului, în cadrul căreia Națiunile Unite, împreună cu partenerii săi, au celebrat persoanele și organizațiile curajoase ale căror acțiuni au avut un impact pozitiv asupra drepturilor oamenilor în Moldova. Activitățile acestora contribuie semnificativ la progresul țării în asigurarea prosperității pentru cetățeni și comunități.

Aș vrea, în numele Națiunilor Unite în Moldova, să mulțumesc tuturor partenerilor pentru suportul și cooperarea lor pe parcursul anului. Sperăm că Anul Nou va aduce pace, prosperitate și demnitate pentru toți oamenii și pentru toată Moldova și va fi un an în care drepturile tuturor membrilor familiei umane vor fi onorate.

„ONU în Moldova“

Octombrie - decembrie 2012, Nr. 4 (53)

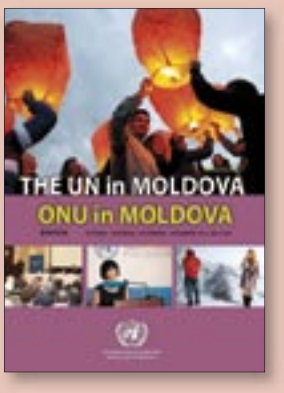
„ONU în Moldova“ este o revistă trimestrială, editată de Biroul Coordonatorului Rezident al ONU, str. 31 August 1989, 131, Chișinău, MD 2012, Moldova, tel: (373-22) 22 00 45, fax: (373-22) 22 00 41; Internet: http://www.un.md

Coordonator:
Ludmila Tiganu

Redactor:
Igor Guzun

Redactor versiunea engleză:
Alison Mutler

Design:
Ion Axenti

Articolele din revistă nu reflectă neapărat opiniile sau politicile oficiale ale Națiunilor Unite sau ale uneia din Agențiile sale. Articolele pot fi liber reproduse.

Imagine pe copertă:

Ziua ONU a fost marcată prin lansarea unui proiect de iluminare stradală la Nisporeni http://bit.ly/11eCce0

Credit foto: ONU în Moldova

Tiraj:
1000 exemplare

Tipografie: Tipografia Centrală

On Human Rights Day, Excellent Human Rights Action in Moldova in 2012 Recognised

"Moldova Has Many Human Rights Successes to Celebrate"

Outstanding achievements in the field of human rights in the Republic of Moldova in 2012 were today recognized during a ceremony organized by the United Nations on the occasion of the Human Rights Day, marked annually on December 10. Broadcast live by the public TV Moldova 1, Radio Moldova and the portal Privesc.eu, the UN Human Rights Gala of Awards brought together high officials, representatives of international organizations and diplomatic corps, civil society organizations and mass media.

The 2012 edition included seven awards for outstanding achievements in the past year:

Artiom Zavadovsky, member of the LGBT community, was awarded for his bravery in promoting the human rights of the Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender (LGBT) people in Moldova. Risking his own safety, he participated – sometimes alone – in a series of public events defending the rights of this highly stigmatized group in Moldova.

Valeriu Căldăraru, Romani activist and community mediator, was awarded for a range of activities combating discrimination and promoting social inclusion of Roma in Moldova. **The Association of Families with Children with Disabilities from Tiraspol**, an organisation in the Transnistrian region, was awarded for promoting the rights of children with disabilities and their families on the left bank of the Nistru River.

Newspaper "Spros i Predlojenie" (SP) from Bălți was awarded for excellent public service journalism, while **Radio Free Europe** received an award for human rights-based reporting, in particular in relation to their coverage of the Justice Sector reform.

The Department of Social Assistance and Family Protection (DSAFP) from Ungheni Raion was awarded for its innovative approach in making human rights a reality by focusing on the implementation of the Guidelines for the Alternative Care of Children endorsed by the UN General Assembly in November 2009. **The Information Centre "GenderDoc-M"**, Moldova's premiere LGBT rights organisation, received an award for its work on combating discrimination through litigation, advocacy and awareness-raising activities.

"Moldova has many human rights successes to celebrate", said Nicola Harrington-Buhay, UN Resident Coordinator in Moldova, during the awards ceremony. "This year saw steps to protect persons living with HIV/AIDS, and empower those with intellectual disabilities. Government adopted an Action Plan to better include Roma people in all spheres of life. Moldova sheltered refugees from Syria. We witnessed a vibrant partnership among politicians, public officials, civil society and communities to combat violence against girls and women and to protect children's rights to grow up in a family".

Moldova has many human rights successes to celebrate. This year saw steps to protect people living with HIV/AIDS, and empower those with intellectual disabilities. Government adopted an Action Plan to better include Roma people in all spheres of life. We witnessed a vibrant partnership among politicians (national and local), public officials, civil society and communities to combat violence against girls and women and to protect children's rights to grow up in a family.

All winners were selected based on a process of public consultation and evaluated by human rights experts in the country. The criteria used in the assessment process included creativity, perseverance, commitment and courage shown in promoting human rights with high impact on people's lives.

The UN Human Rights Gala of Awards is organized by the United Nations in Moldova annually on the Human Rights Day. The 2012 edition was supported by the United Nations Children Fund (UNICEF), the United Nations Development Programme (UNDP), the United Nations Population Fund (UNFPA), the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), the UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), and the International Organization for Migration (IOM).

De Ziua Drepturilor Omului, au fost premiate realizările remarcabile în domeniul drepturilor omului în Moldova în 2012

„Moldova are multe succese de celebrat în domeniul drepturilor omului"

Realizările remarcabile în domeniul drepturilor omului în Republica Moldova în 2012 au fost premiate în cadrul unei ceremonii festive, organizată de Națiunile Unite cu ocazia Zilei Drepturilor Omului, marcată anual la 10 decembrie. Transmisă în direct de posturile publice Moldova 1, Radio Moldova și portalul Privesc.eu, Gala Premiilor ONU în domeniul Drepturilor Omului a reunit înalți oficiali, reprezentanți ai organizațiilor internaționale și corpului diplomatic, organizații neguvernamentale și mass-media.

Ediția din 2012 a inclus șapte premii pentru realizări importante în domeniul drepturilor omului pe parcursului anului:

Artiom Zavadovsky, membru al grupului LGBT, a fost premiat pentru curajul său în promovarea drepturilor lesbienelor, homosexualilor, bisexualilor și transsexualilor (LGBT) din Moldova. Cu prețul securității personale, el a participat – uneori singur – într-un șir de evenimente publice pentru apărarea drepturilor acestui grup extrem de stigmatizat din Moldova.

Valeriu Căldăraru, activist rom și mediator în comunitate, a fost apreciat pentru un șir de acțiuni de combatere a discriminării și incluziune socială a persoanelor de etnie romă din Moldova. **Asociația Familiilor cu Copii cu Dizabilități din Tiraspol**, organizație din regiunea transnistreană a țării, a fost premiată pentru promovarea drepturilor copiilor cu dizabilități și a familiilor acestora pe malul stâng al râului Nistru.

Ziarul „Spros i Predlojenie" (SP) din Bălți a fost premiat pentru jurnalism excelent în serviciul publicului, iar **Radio Europa Liberă** a obținut premiul pentru abordarea din perspectiva drepturilor omului, în special reflectarea reformei sectorului justiției.

Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei din raionul Ungheni a fost apreciată pentru aplicarea inovativă a drepturilor omului în practică la nivel local, axându-se pe implementarea Ghidului privind Îngrijirea Alternativă a Copilului, adoptat de către Adunarea Generală a ONU în noiembrie 2009. **Centrul de Informare „GenderDoc-M"**, prima organizație de apărare a drepturilor LGBT din Moldova, a fost premiată pentru activitatea sa de combatere a discriminării prin soluționarea litigiilor, pledoarie și activități de informare.

„Moldova are multe succese de celebrat în domeniul drepturilor omului", a afirmat Nicola Harrington-Buhay, Coordonator Rezident ONU, în cadrul ceremoniei de premiere. „În acest an au fost întreprinse acțiuni de protejare a persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA și de abilitare a celor cu dizabilități intelectuale. Guvernul a adoptat un Plan de Acțiuni pentru o integrare mai bună a persoanelor de etnie romă în toate sferele vieții. Republica Moldova a oferit adăpost refugiaților din Siria. Am fost martorii unui parteneriat activ dintre politicieni, oficiali publici, societatea civilă și comunități în combaterea violenței împotriva fetițelor și femeilor și protecția drepturilor copililor de a crește în familie".

Premianții au fost selectați în baza unui proces de consultări publice, aceștia fiind evaluați de experți în domeniul drepturilor omului din țară. Printre criteriile utilizate în procesul de evaluare au fost creativitatea, perseverența, devotamentul și curajul demonstrat în promovarea drepturilor omului, precum și impactul acestor acțiuni asupra vieții oamenilor.

Gala Premiilor ONU în domeniul Drepturilor Omului este organizată anual de Organizația Națiunilor Unite în Moldova de Ziua Drepturilor Omului. Ediția din 2012 a fost susținută de Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR), Entitatea ONU pentru Egalitatea Genurilor și Abilitarea Femeii (UN Women), Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) și Organizația Internațională pentru Migrație (IOM).

National Human Development Report 2012 – "European Aspirations and Human Development of the Republic of Moldova"

"The European Integration is the Best Option for Human Development"

The 2012 National Human Development Report, entitled "European Aspirations and Human Development of the Republic of Moldova", analyzes the challenges and achievements, the delays and the progress made by the Republic of Moldova in terms of human development and defines a set of recommendations that may reduce the costs and maximize the benefits of European integration for all people in the Republic of Moldova.

The National Human Development Report, launched with the participation of senior officials, experts and partners, focuses on European integration, which "is probably the most often used term in the political discourse in Moldova" and which "seems to be the best strategic option that may strongly support the country in achieving its development goals".

The 2012 National Human Development Report, commissioned by the United Nations Development Programme (UNDP) in Moldova was developed by the Independent Analytical Center "Expert Group", a think tank specialized in economic research and public policies, with contributions from individuals and organizations, reviewers, contributors and members of the Advisory Board of the Report.

"The ultimate goal of human development is to expand peoples' choices and give all people the opportunity to lead lives they value", said Cihan Sultanoglu, UN Assistant Secretary General and Regional Director for Europe and CIS of the United Nations Development Programme. "This 11th National Human Development Report demonstrates that Moldova's European aspirations and human development go hand in hand as they are both drivers for change and modernization leading to an inclusive and sustainable development for all Moldovan people."

The report "European Aspirations and Human Development of the Republic of Moldova" focuses primarily on the impact of European integration on human development in Moldova in terms of economic and social development, liberalization of the visa regime between Moldova and the European Union, as well as human capital development as a key factor of quality of governance and a successful European integration. At the same time, the Report advances a number of conclusions and policy recommendations for Moldova's progress on the path of modernization.

"On one hand, European integration can be perceived as a long-term political project that will provide Moldovans and their country with more opportunities and freedoms. On the other hand, increased freedoms and human capacity building is the very essence of the concept of human development", argue the authors of the Report.

Reviewing thoroughly the human development achievements and challenges in Moldova, the Report argues that despite improvements in indicators in the last two decades, Moldova should aim to reduce the significant development gap, to reach the level of the least developed member states which joined the EU in 2000. The analysis reveals that Moldova needs to change its economic growth model based on migrant remittances and consumption.

When addressing lessons learned and future opportunities in the context of European integration and human development, the authors also reflect on the main expectations of the Moldovan people from the European integration process. "One of the key messages of this chapter of the Report is that if the government does not adopt a more effective communication strategy on European integration, the social support which lays the basis of this process will gradually erode."

An assessment of the economic and commercial impact of closer economic integration with the EU, presented in the Report, reveals that some economic models will have a positive economic effect. In order to benefit from EU's economic opening, the country has to ensure a skilled, flexible and competent workforce and a business environment that would foster increased investment and sector diversification of these investments.

The assessment on the impact of visa regime liberalization between Moldova and the European Union reveals the benefits for the country, "intensifying contacts between individuals and businesses and recovering the damaged social links between those who work abroad and those left behind". At the same time, the report says that the assumption that visa regime liberalization will stimulate labor migration is highly exaggerated.

A key idea promoted by the Report when analyzing the impact of European integration of Moldova on human rights and justice is the "need for politicians and decision makers to cultivate social values which are closer to the basic European standards (including tolerance towards minorities) rather than relying on the existing social beliefs and making decisions favorable for the social groups which are less tolerant of the other groups' rights".

http://www.undp.md/presscentre/2012/NHDR/2012%20NHDR%20English.pdf

Raportul Național de Dezvoltare Umană 2012 – „Aspirațiile europene și dezvoltarea umană a Republicii Moldova”

„Integrarea europeană este cea mai bună opțiune pentru dezvoltarea umană”

Raportul Național de Dezvoltare Umană 2012, intitulat „Aspirațiile europene și dezvoltarea umană a Republicii Moldova”, analizează provocările și realizările, întârzierile și progresele Republicii Moldova din perspectiva dezvoltării umane și formulează un set de recomandări ce ar putea reduce costurile și maximiza beneficiile integrării europene pentru toți cetățenii Republicii Moldova.

Acest Raport Național de Dezvoltare Umană, lansat în prezența unor înalți oficiali, experți și parteneri, se axează pe integrarea europeană, care „este probabil expresia utilizată cel mai frecvent în discursul politic din Republica Moldova” și care „pare a fi cea mai bună opțiune strategică ce ar putea susține puternic țara pentru atingerea obiectivelor sale de dezvoltare”.

Raportul Național de Dezvoltare Umană 2012 a fost elaborat la comanda Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Moldova de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, specializat în cercetări economice și politici publice, beneficiind de contribuții ale unor persoane și organizații, recenzenți, contributori și membri ai Consiliului Consultativ ai Raportului.

„Scopul final al dezvoltării umane este să lărgească alegerea și oportunitățile oamenilor astfel încât aceștia să aibă o viață pe care o apreciază”, a spus Cihan Sultanoglu, Consilier al Secretarului General ONU și Director Regional pentru Europa și CSI al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. “Al 11-lea Raport Național al Dezvoltării Umane demonstrează că aspirațiile de integrare europeană și dezvoltarea umană merg mână în mână, ambele determină schimbarea și modernizarea care contribuie la o dezvoltare incluzivă și durabilă pentru toți oamenii din Moldova”.

Raportul „Aspirațiile europene și dezvoltarea umană a Republicii Moldova” se axează în principal pe impactul procesului de integrare europeană asupra dezvoltării umane în Republica Moldova pe plan economic și social, liberalizării regimului de vize dintre Moldova și Uniunea Europeană și dezvoltarea capitalul uman ca factor esențial al calității guvernării și al unei integrări europene de succes. Totodată, Raportul formulează o serie de concluzii și recomandări de politici pentru avansarea Moldovei pe calea modernizării.

„Pe de o parte, integrarea europeană poate fi percepută drept un proiect politic pe termen lung ce ar oferi moldovenilor și țării lor mai multe oportunități și libertăți. Pe de altă parte, sporirea libertăților și consolidarea capacităților umane reprezintă chiar esența conceptului dezvoltării umane”, afirmă autorii Raportului Național.

Cercetând atent realizările și provocările dezvoltării umane în Republica Moldova, Raportul susține că în pofida ameliorării indicatorilor din ultimele două decenii, Moldova trebuie să recupereze un decalaj important de dezvoltare, chiar față de statele cele mai puțin dezvoltate care au aderat la UE în anii 2000. Un mesaj-cheie pe care îl transmite analiza este că Moldova trebuie să-și schimbe modelul de creștere economică bazată pe remitențele emigranților și consum.

Atunci când consemnează lecțiile istoriei și oportunitățile viitorului în contextul integrării europene și dezvoltării umane, autorii clarifică și principalele așteptări ale cetățenilor Republicii Moldova privind procesul de integrare europeană. „Iar unul din mesajele-cheie ale acestei părți a Raportului este că, dacă Guvernul nu adoptă o strategie de comunicare mai eficientă privind integrarea europeană, susținerea socială care este la baza acestui proces se va eroda treptat”.

O evaluare a impactului economic și comercial al integrării economice mai strânse a Moldovei cu UE, prezentată în Raport, relevă, pe baza unor modelele economice utilizate, că efectul economic net va fi unul pozitiv, dar, pentru ca Moldova să beneficieze de deschiderea economică a UE, țara trebuie să asigure o forță de muncă bine pregătită, flexibilă și competentă, și un mediu de afaceri care să conducă la creșterea volumului de investiții și la diversificarea pe sectoare ale acestor investiții.

Mesajul pozitiv pe care îl transmite analiza impactului liberalizării regimului de vize dintre Moldova și Uniunea Europeană este că acesta va avea un efect benefic pentru țară, „intensificând contactele dintre persoane și dintre afaceri și reabilitând legăturile sociale deteriorate dintre cei care muncesc peste hotare și cei rămași acasă”. În același timp, după cum arată Raportul, afirmația potrivit căreia liberalizarea regimului de vize va stimula emigrarea forței de muncă este puternic exagerată.

O idee-cheie pe care Raportul o promovează atunci când analizează impactul integrării europene a Moldovei asupra drepturilor omului și justiției este „necesitatea ca politicienii și factorii de decizie mai mult să cultive valori sociale mai apropiate de normele europene de bază (inclusiv toleranța față de minorități) decât să se bazeze pe convingeri sociale existente și să ia decizii care satisfac grupuri sociale mai puțin tolerante față de drepturile altor grupuri”.

http://www.undp.md/presscentre/2012/NHDR/2012%20NHDR%20Romanian.pdf

International Training Programme on Aging in Moldova

The Connection between Demographic Security and Social and Economic Progress for Sustainable Development

Twenty-five civil servants from government institutions that implement social and economic development policies paired up in the training programme "Policy formulation, planning, implementation and monitoring of the Madrid International Plan of Action on Ageing" held in Chisinau in from 10-15 September.

The event was organized under the Collaboration Agreement signed by the Government of the Republic of Moldova, International Institute on Aging, United Nations-Malta (INIA) and UNFPA, United Nations Population Fund. The training session was held by two international experts – Professor Joseph Troisi, INIA Director and Dr. Alexandre Sidorenko, UN expert in the field of aging and social security.

International Plan of Action adopted in Madrid at the second UN World Assembly on aging presented to the world a new perspective on facing ageing challenges in the 21st century. The document contains a number of recommendations for reorienting policies and programmes related to ageing, adapted to changes which occurred worldwide in previous decades, to create new opportunities for development. The Republic of Moldova has countersigned the aforementioned plan, pledging support to promote active ageing policies.

The opening event was attended by Mihai Moldovanu, Moldova's Deputy Prime Minister, the President of the National Commission on Population and Development, Nicola Harrington-Buhay, UN Resident Coordinator in Moldova and Boris Gilca, UNFPA Assistant Representative in Moldova.

Mihai Moldovanu communicated that one of the main objectives of the Moldovan Government in the population field is to ensure a coherent demographic recovery to reduce the population decline and create conditions for increasing the quality and quantity of human capital. This way the connection between demographic security and social and economic progress for sustainable development will be secured, according to

the president of the National Commission on Population and Development.

Nicola Harrington-Buhay said the UN appreciates the efforts of the Moldovan Government to ensure active ageing, while the country faces serious demographic problems, such as ageing, low fertility rates and migration. One of the important steps in the field of demography was the approval of National Strategic Plan on Demographic Security, valid till 2025, a document with the longest duration among the strategies approved in Moldova, said UN Resident Coordinator in Moldova.

Professor Joseph Troisi emphasized that four of the 164 recommendations of the Vienna Plan of Actions (1982) mentioned the importance of education for the successful implementation of the Plan and that none of the rest of the recommendations will be implemented without education. Academic education for doctors, medical assistants is so important, but it is also important to ensure education at all the levels, including social assistants, carers, and elderly people, who need to be trained in the area of ageing. Ageing is a multidisciplinary and intersectoral area because the challenges are multisectoral. International Institute on Ageing was created at the countries' request, with a mandate to train personal from all the fields working with older people: social workers, economists. The main role of the trainings was to multiply the experience in the countries and

continue to pag. 10 ▶

▶ continue from pag. 9

INIA with its experts is a bridge between the developed and developing countries giving the opportunity to share the success, difficulties, strong and weak points in implementing actions to face the phenomenon of ageing, Mr. Troisi said.

Dr. Alexandre Sidorenko mentioned that the phenomenon of ageing has two aspects: a positive one and a negative one. The positive aspect is that in society, the number of people who possess skills and experience increases while the down side is related to the fact that many elderly people do not work or receive a pension, thus increasing the burden on society. In this situation, the government must find a way to use the positive aspects and reduce the negative ones – to allow elderly citizens to work – among those who can and who want to work.

Larisa Rotaru, head of the Section on demographic policy in the Ministry of Labour, Social Protection and Family said that Moldova has taken major steps in developing ageing policies, this question being discussed many times in the National Commission on Population and Development. This subject was discussed with representatives of local government, which were presented the study on ageing in Moldova, made with the support of UNFPA and UNDESA, and used as a basis for developing the policy on ageing. A draft of the Government Decision for implementing the Roadmap for the integration the ageing problem in the national policies to identify the ways to solve this issue has also been prepared.

Laura Grecu, head of the Directorate on Social Insurance Policy in the Ministry of Labour, Social Protection and Family stressed that population ageing has an impact on the retirement system: "annually we observe the increase of the number of retirees and the decrease of people paying social security contributions. This puts pressure on the workforce and one of the solutions is increasing the retirement age for women up to the age of retirement for men – a necessary solution based on life expectancy which is different for men and women.

NEWLY DESIGNATED UNFPA COUNTRY DIRECTOR IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

The UNFPA, United Nations Population Fund, has recently designated its Representative in the Republic of Moldova. Ian McFarlane (United Kingdom) began his responsibilities on November 12, 2012 as a Country Director of UNFPA in Moldova.

Before being appointed to the Republic of Moldova, McFarlane served as UNFPA Representative in Nepal (2009-2012). He earlier worked as Deputy Representative for UNFPA in Ghana (2006-2008) and as the Special Assistant to the Deputy Executive Director (Programme) in the Office of the Executive Director for UNFPA in New York. As Policy Specialist in the United Nations Development Group Office in New York (1998-2004), Mr. McFarlane was part of the inter-agency team providing support to UN reform and the UN Resident Coordinator System.

Mr. McFarlane previously served with international NGO sector: from 1997-1998 he was the Country Representative in Haiti for Intermon, a Spanish NGO and member of Oxfam International, and in 1994-1997 he worked for Actionaid, as a Policy Researcher and then (sponsored by the British Government and UNDP) was seconded to UNDP Geneva to enhance collaboration between UNDP and NGOs in Europe and globally.

Ian McFarlane attained a Bachelor's degree in Modern Languages (French and Spanish) from the University of Cambridge and went on to complete a Master's Degree at the Institute of Latin American Studies/London School of Economics in the Political Economy of Latin America.

As the newly designated UNFPA Representative Mr. Ian McFarlane will be responsible for implementating the 2013-2017 UNFPA Country Programme in the Republic of Moldova, as part of interventions under new UN–Republic of Moldova Partnership Framework for 2013-2017 "Towards Unity in Action".

Program internațional de instruire în domeniul îmbătrânirii populației în Republica Moldova

Conexiunea între securitatea demografică şi progresul social şi economic pentru o dezvoltare durabilă

25 de funcționari publici din instituții guvernamentale ce implementează politici de dezvoltare socială şi economică au fost instruiți în cadrul programului de training „Formularea politicilor, planificarea, implementarea şi monitorizarea Planului Internațional de Acțiuni de la Madrid privind Îmbătrânirea", desfăşurat la Chişinău în perioada 10-15 septembrie 2012.

Evenimentul a fost organizat în cadrul Acordului de colaborare semnat de Guvernul Republicii Moldova, Institutul Internațional ONU pentru Îmbătrânire, Malta (INIA) şi UNFPA, Fondul ONU pentru Populație. Cursul de instruire a fost susținut de doi experți internaționali – profesorul Joseph Troisi, directorul INIA, şi Dr. Alexandre Sidorenko, expert ONU în domeniul îmbătrânirii şi securității sociale.

Planul Internațional de Acțiuni de la Madrid, adoptat în cadrul celei de-a II-a Reuniuni Mondiale ONU în problemele îmbătrânirii, a prezentat lumii o nouă perspectivă pentru a răspunde provocărilor fenomenului de îmbătrânire în secolul XXI. Documentul conține un şir de recomandări privind reorientarea politicilor şi programelor legate de îmbătrânire, adaptate la schimbările din ultimele decenii în lume, pentru crearea unor noi perspective de dezvoltare. Republica Moldova a contrasemnat Planul, angajându-se în promovarea politicilor de susținere a îmbătrânirii active.

La deschiderea evenimentului a participat Mihai Moldovanu, Viceprim-ministru al Republicii Moldova, Preşedintele Comisiei Naționale pentru Populație şi Dezvoltare, Nicola Harrington, Coordonator Rezident ONU în Republica Moldova, şi Boris Gîlca, Reprezentant Adjunct UNFPA în Republica Moldova.

Vicepremierul Mihai Moldovanu a comunicat că unul din obiectivele de bază ale Guvernului în domeniul populației este asigurarea unei recuperări demografice coerente în vederea reducerii declinului demografic şi crearea condițiilor pentru creşterea cantitativă şi calitativă a capitalului uman. În acest fel va fi asigurată conexiunea între securitatea demografică şi progresul social şi economic pentru o dezvoltare durabilă, a subliniat Preşedintele Comisiei Naționale pentru Populație şi Dezvoltare.

Nicola Harrington-Buhay a menționat că ONU apreciază eforturile depuse de Guvernul Republicii Moldova pentru asigurarea unei îmbătrâniri active, în condițiile în care țara se confruntă cu probleme demografice serioase, precum îmbătrânirea, rata scăzută a fertilității şi migrația. Unul din paşii importanți în domeniul demografiei a fost aprobarea Planului Strategic Național în domeniul securității demografice până în 2025. Aceasta este una dintre cele mai de durată strategii aprobate în Republica Moldova, a apreciat Coordonatorul Rezident ONU în Republica Moldova.

Profesorul Joseph Troisi a subliniat că patru din cele 164 de recomandări ale Planului de Acțiuni de la Viena (1982) au menționat importanța educației pentru punerea în aplicare cu succes a Planului şi că nici una dintre celelalte recomandări nu vor fi implementate fără instruire. Împreună cu educația universitară pentru medici şi asistenți medicali, este important să se asigure educația la toate nivelurile, inclusiv

continuare în pag. 12 ▶

▶ continuare din pag. 11

pentru asistenţi sociali, îngrijitori, precum şi persoanele în vârstă, care au nevoie de instruire în domeniul îmbătrânirii. Îmbătrânirea este un domeniu multidisciplinar şi intersectorial, deoarece provocările sunt multisectoriale. Institutul Internaţional privind Îmbătrânirea din Malta (INIA) fost creat la cererea ţărilor, cu mandatul de a instrui personalul din toate domeniile care lucrează cu persoanele în etate: asistenţi sociali, economişti. Rolul principal al cursurilor de instruire este de a multiplica experienţa în ţări şi INIA, cu experţii săi, este o punte de legătură între ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare, oferind posibilitatea de a împărtăşi succesul, dificultăţile, aspectele forte şi cele slabe în punerea în aplicare a acţiunilor menite să facă faţă fenomenului îmbătrânirii.

Dr. Alexandre Sidorenko a menţionat că fenomenul îmbătrânirii are două aspecte: pozitiv şi negativ. Aspectul pozitiv constă în faptul că în societate creşte numărul persoanelor care posedă aptitudini şi experienţă, iar cel negativ este legat de faptul că multe dintre persoanele în etate nu muncesc şi primesc pensie, sporind astfel povara asupra societăţii. În această situaţie, Guvernul trebuie să găsească o modalitate de a utiliza aspectele pozitive şi a le reduce pe cele negative: a permite cetăţenilor în etate să lucreze – celora care pot şi care doresc să muncească.

Larisa Rotaru, şefa Secţiei Politici Demografice în cadrul Ministerului Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei, a comunicat că Republica Moldova a întreprins paşi siguri în elaborarea politicilor în domeniul îmbătrânirii, acest subiect fiind discutat de mai mult timp în cadrul Comisiei Naţionale pentru Populaţie şi Dezvoltare. Subiectul îmbătrânirii a fost discutat cu reprezentanţii administraţiilor publice locale, cu suportul UNFPA şi UNDESA, fiind prezentat *Studiul privind îmbătrânirea în Republica Moldova*, care este utilizat ca bază pentru elaborarea politicilor privind îmbătrânirea populaţiei. Totodată, a fost elaborat un proiect de Hotărâre de Guvern pentru implementarea Ghidului de parcurs privind integrarea problemei îmbătrânirii populaţiei în politicile naţionale în scopul identificării căilor de soluţionare a acestora.

Laura Grecu, şefa Direcţiei Politici de Asigurări Sociale în cadrul Ministerului Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei, a subliniat că fenomenul îmbătrânirii populaţiei are repercusiuni asupra sistemului de pensionare. „Anual constatăm creşterea numărului de pensionari şi reducerea numărului persoanelor care achită contribuţii de asigurări sociale. Aceasta creează presiune asupra populaţiei active şi una din soluţiile necesare este majorarea vârstei de pensionare pentru femei până la vârsta de pensionare pentru bărbaţi – soluţie necesară ţinând cont de speranţa de viaţă care e diferită pentru femei şi bărbaţi", a afirmat Laura Grecu.

NOUL DIRECTOR DE ŢARĂ AL UNFPA, FONDUL ONU PENTRU POPULAŢIE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

UNFPA, Fondul ONU pentru Populaţie în Republica Moldova are un nou Reprezentant. Ian McFarlane (Marea Britanie) a început din 2 noiembrie 2012 activitatea sa în calitate de Director de Ţară al UNFPA pentru Republica Moldova.

Înainte de a fi numit în Republica Moldova, Ian McFarlane a activat ca Reprezentant UNFPA în Nepal (2009-2012). Anterior, el a lucrat în calitate de Reprezentant Adjunct UNFPA în Ghana (2006-2008) şi ca asistent special al Directorului Executiv Adjunct (Programe) la Cartierul General UNFPA în New York. În calitate de specialist în politici în Biroul Grupului de Dezvoltare al Organizaţiei Naţiunilor Unite din New York (1998-2004), domnul Ian McFarlane a făcut parte din echipa interdepartamentală pentru reformarea ONU şi sistemului Coordonatorului Rezident.

Anterior activităţii la UNFPA, Ian McFarlane a fost implicat în sectorul internaţional al ONG-urilor: în perioada 1997-1998 el a fost Reprezentant de Ţară în Haiti pentru *Intermon*, un ONG spaniol şi membru al *Oxfam International*, iar în 1994-1997 a lucrat pentru *ActionAid*, ca cercetător de politici. Ulterior a fost detaşat la Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare în Geneva, cu scopul de a consolida colaborarea între PNUD şi ONG-uri în Europa şi la nivel global.

Ian McFarlane a obţinut licenţă în limbi moderne (franceză şi spaniolă) la Universitatea Cambridge şi diplomă de masterat la Institutul de Studii Latino-Americane/ Şcoala Economică din Londra în Economia Politică a Americii Latine.

Reprezentantul desemnat UNFPA, Ian McFarlane va fi responsabil pentru implementarea Programului de Ţară UNFPA (2013-2017) în Republica Moldova, ca parte a intervenţiilor noului Cadru de Parteneriat ONU-Republica Moldova „Spre Unitate în Acţiune" (2013-2017).

UNFPA Launched "State of World Population 2012"

"By Choice, Not By Chance: Family Planning, Human Rights and Development"

Family planning is a fundamental right of individuals and couples. Yet today, 222 million women in developing countries are unable to exercise this right because they lack access to contraceptives, information and quality services or because social and economic conditions do not offer such services, according to UNFPA Report "State of World Population 2012" – *By Choice, not By Chance: Family Planning, Human Rights and Development*, released on 14 November throughout the world.

A person's right to decide freely and responsibly on the number of children they have and the timing for the pregnancy was the basic principle of sexual and reproductive health in the last decade, but particularly since 1994, when 170 governments met and adopted a innovative document – Programme of Action of the International Conference on Population and Development (ICPD, Cairo). It marked a major paradigm shift in the field of population and development, replacing the demographic approach to family planning with one based on human rights and needs, aspirations and situation of each woman.

The result of addressing sexual and reproductive health and family planning based on human rights was extraordinary. Studies have shown that access to quality reproductive health services bring added value to the quality of life and facilitate sustainable development of the family and community.

In Eastern Europe, including the Republic of Moldova, the rate of modern contraceptive use is relatively low. The region has a modern contraceptive prevalence rate of 54% for women in the age group 15-49 years, which is behind Asia and the Pacific (62%) and Latin America and the Caribbean (67%). In Eastern Europe 48% of all pregnancies are unintended and the vast majority of these end in abortion (79%). Inequality in access and use of family planning services remains a challenge that slows the realization of the MDG on Reducing maternal mortality, ensure universal access to reproductive health, including family planning.

Moldova has made substantial progress in implementing ICPD Programme of Action including policies and strategies on reproductive health. A series of normative and legislative acts have consolidated the concepts of and rights to sexual and reproductive health in Moldova, such as the National Reproductive Health Strategy (NRHS) for 2005-2015 and the newly approved Reproductive Health Law. The National Health Policy expressly commits to ensuring universal access to Reproductive Health by 2015 for all couples and individuals, and to contribute to the achievement of the MDGs. There are 54 Reproductive Health Cabinets located in all districts of the country, including in the Transnistrian region as well an increasing number of Youth Friendly Centres.

More efforts are needed however to be done in Moldova to meet 2015 MDG targets on universal access to reproductive health and reduced maternal mortality. These include allocating a national budget for free contraceptives; fully implement the NRHS to ensure better access to modern family planning methods; and take practical action based on NRHS for better and wider information for young people about a healthy lifestyle.

This year, UNFPA's report specifies that governments make a strategic investment when establishing family planning as a priority for integrated development strategy, which in addition to protecting the rights of citizens also contributes to alleviating poverty and stimulating economic growth. Thus families, communities, institutions and governments are encouraged to change their strategies for ensuring the right to family planning.

UNFPA Country Director for Moldova, Ian McFarlane, stated that family planning has a beneficial effect on human health, living standards and on social and economic development. "We know that engaging men in family planning as partners in relationships and in life, providing greater access to information on reproductive health products and ensuring equal access to high quality services are simple actions which can bring great results. We are committed to working together with the government and partners to promote the inclusion of family planning in the development strategies to ensure a sustainable development of the country," said Mr. McFarlane.

UNFPA a lansat Raportul Global „Starea Populației Lumii 2012”

Prin alegere, nu din întâmplare: planificarea familială, drepturile omului şi dezvoltarea

Planificarea familială este un drept fundamental al persoanelor şi cuplurilor. Circa 222 de milioane de femei din țările în curs de dezvoltare nu au posibilitatea de a-şi exercita acest drept, în lipsa accesului la produse contraceptive, informații şi servicii de calitate sau a condițiilor socio-economice ce nu le oferă asemenea servicii, menționează Raportul UNFPA, Fondul ONU pentru Populație „Starea Populației Lumii 2012”, lansat la 14 noiembrie 2012 la nivel global.

Dreptul persoanei de a decide liber şi responsabil privind numărul copiilor şi momentul sarcinii a fost principiul de bază în domeniul sănătății sexuale şi reproductive pe parcursul ultimelor decade, dar în mod special începând cu 1994, atunci când 170 de guverne s-au întrunit şi au adoptat un document inovator – Programul de Acțiuni al Conferinței Internaționale pentru Populație şi Dezvoltare (CIPD, Cairo). Acesta a marcat o schimbare majoră de paradigmă în domeniul populației şi dezvoltării, înlocuind abordarea demografică a planificării familiale cu una bazată pe drepturile omului şi necesitățile, aspirațiile şi situația fiecărei femei.

Rezultatul abordării sănătății sexuale şi reproductive şi a planificării familiale bazate pe drepturile omului a fost extraordinar. Studiile au arătat că accesul la servicii de calitate în sănătatea reproducerii aduc o plus-valoare a calității vieții şi, la fel, facilitează dezvoltarea durabilă a familiei şi a comunității.

În Europa de Est, inclusiv în Republica Moldova, rata utilizării contraceptivelor moderne este relativ scăzută. Regiunea are o rată de prevalență a contraceptivelor moderne de 54% pentru femeile din grupul de vârstă 15-49 ani şi este în urma Asiei şi Pacificului (62%) sau Americii Latine şi Caraibelor (67%). În Europa de Est 48% din numărul total de sarcini sunt nedorite şi majoritatea se încheie cu un avort (79%). Inegalitatea în accesarea şi utilizarea serviciilor de planificare familială rămâne în continuare o provocare care încetineşte realizarea Obiectivului de Dezvoltare a Mileniului privind reducerea mortalității materne şi asigurarea accesului universal la sănătate reproductivă, inclusiv planificarea familială.

Republica Moldova a înregistrat un progres substanțial în implementarea Programului de Acțiuni a CIPD, inclusiv în realizarea politicilor şi strategiilor în domeniul sănătății reproducerii. Un şir de acte normative şi legislative au consolidat conceptele şi drepturile pentru sănătatea sexuală şi reproductivă în R. Moldova, ca Strategia Națională a Sănătății Reproductive (SNSR) pentru 2005-2015 şi Legea Sănătății Reproducerii recent aprobată. Politica Națională de Sănătate garantează în mod expres asigurarea accesului universal la Sănătatea Reproducerii către anul 2015, inclusiv la realizarea ODM-urilor de domeniu. În prezent, în țară există 54 de Cabinete de Sănătate a Reproducerii în toate raioanele republicii, inclusiv în Transnistria, precum şi un număr în creştere a Centrelor de Servicii Prietenoase Tinerilor.

Totodată, trebuie depuse eforturi suplimentare pentru atingerea țintelor ODM 2015 privind accesul universal la sănătatea reproducerii şi reducerea mortalității materne. Acestea includ: alocarea bugetelor naționale pentru procurarea produselor pentru sănătatea reproducerii, implementarea deplină a Strategiei Naționale a Sănătății Reproductive pentru un acces sporit la metode moderne de planificare familială; aplicarea acțiunilor practice în baza SNSR pentru o informare mai bună şi mai vastă a tinerilor privind modul sănătos de viață.

Raportul UNFPA din acest an menționează că guvernele fac o investiție strategică atunci când stabilesc planificarea familiei drept o prioritate pentru strategia de dezvoltare integrată, care pe lângă protejarea drepturilor cetățenilor, contribuie la atenuarea sărăciei şi stimularea creşterii economice. Astfel, familiile, comunitățile, instituțiile şi guvernele sunt încurajate să-şi modifice strategiile pentru asigurarea dreptului la planificare familială.

Directorul de Țară UNFPA pentru Republica Moldova, Ian McFarlane, desemnat recent, a declarat că planificarea familială are un efect benefic asupra sănătății, standardelor de viață şi asupra dezvoltării sociale şi economice. „Noi cunoaştem că implicarea bărbaților în planificarea familială în calitate de parteneri în relație şi în viață, oferirea unui acces mai mare la informații privind produsele de sănătate a reproducerii şi asigurarea unui acces egal la servicii de calitate înaltă sunt acțiuni simple care pot aduce rezultate extraordinare. Subliniem angajamentul nostru de a lucra împreună cu Guvernul şi partenerii noştri pentru promovarea sănătății reproducerii în strategiile de dezvoltare în contextul asigurării unei dezvoltări durabile a țării”, a menționat Ian McFarlane.

Findings of UN Women Mission to Assess Women's Leadership and Political Participation in Moldova

"We See a Strong Case for Optimism on this Issue"

The findings of a UN Women supported mission to assess Women's Leadership and Political Participation in Moldova were presented during a validation meeting organized on 26 September 2012 in Chisinau with all concerned stakeholders: members of Parliaments, representatives of Government, civil society organizations, ethnic minorities, the mass media, UN agencies and international organizations.

The assessment mission concluded that the underrepresentation of women in the political process in Moldova is influenced by a series of factors, most critically a failure of key political parties to recruit and nominate enough women to leading positions on lists and in mayoral races. These issues are compounded by traditional gender stereotypes that are sometimes reproduced in both the education system and the media. Women still hold relatively few positions of political leadership in Moldova and most areas of politics tend to be male–dominated.

The mission found that public support for women participating in politics may be greater than what is reflected in the elected and appointed positions. "We see a strong case for optimism on this issue", said mission expert Skye Christensen. "It's quite possible that the population is out ahead of the parties in terms of wanting to see more women in leadership." Data collected following the 2010 local elections shows that women candidates at the mayoral level – where voters vote directly for the candidates rather than parties – are approximately as successful as their male counterparts. "This data implies that the parties could do well to increase the number of women in leading positions on their candidate lists," Christensen explained.

Despite these positive notes, the mission found that there is still significant need for a shift in attitudes in the voting population – a 2011 survey found that one in three Moldovans still believe there is 'no place' for women in politics.

Moldova has committed to ambitious targets to promote gender equity in leadership positions by increasing the female representation to 40% in local councils, 25% in district councils, 25% of mayors, and 30% of in Parliament by 2015. The National Programme on Gender Equality for 2010-2015 has a specific priority on promoting women in leadership positions, including through elections. These ambitious commitments are in line with recommendations from a number of international bodies including the 2011 Universal Periodic Review, which recommended that Moldova: "ensures the representation of women in the state elective and administrative structures by establishing a minimum quota for women"(Recommendation 76.6).

In this context, UN Women supported a mission on to comprehensively assess Women's Leadership and Political Participation in Moldova, which took place from the 10th to the 26th of September 2012. "We consulted with all stakeholders during the mission to identify the best opportunities to increase women's participation in politics in Moldova. Suggestions and recommendations made lay the ground for developing a new programme on Women's Leadership and Participation", Natia Cherkezishvili, Chief Technical Advisor/Programme manager, UN Women said. The mission was led by Skye Christensen, UN Women Electoral Advisor on Leadership and Political Participation.

After presenting the findings of the mission, Mr. Christensen briefed the audience on the possible components of the new programme. These include support to legal reforms, a campaign promoting gender equality in politics, as well as initiatives to encourage women to stand for elections and support those who do. UN Women plans to partner with a number of stakeholders in the implementation of the programme.

Constatările Misiunii UN Women privind evaluarea liderismului şi participării politice a femeilor în Republica Moldova

„Noi putem observa un optimism în această direcție”

Constatările misiunii susținite de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen şi Abilitarea Femeilor (UN Women) pentru evaluarea liderismului şi participării politice a femeilor în Moldova au fost prezentate în şedința de validare, de pe 26 septembrie 2012, la Chişinău, cu participarea tuturor partenerilor implicați: parlamentari, reprezentanți ai Guvernului, organizații ale societății civile, minorități etnice, mass-media, Agențiile ONU şi organizațiile internaționale.

Misiunea de evaluare a concluzionat că subreprezentarea femeilor în procesele politice din Republica Moldova este influențată de o serie de factori, cel mai important fiind eşecul partidelor politice de a recruta şi nominaliza un număr suficient de femei în pozițiile de top pe listele electorale şi în alegerile pentru primării. Aceste aspecte au la bază stereotipurile tradiționale de gen care sunt deseori reproduse atât în sistemul educațional, cât şi în media. Femeile dețin deocamdată puține poziții de conducere în Moldova şi multe domenii ale politicii sunt dominate de bărbați.

Misiunea a constatat că suportul din partea cetățenilor pentru femei ar putea fi mai mare în realitate decât ceea ce se reflectă în pozițiile alese şi numite. „Noi putem observa un optimism în această direcție”, a menționat expertul misiunii Skye Christensen, precizând că „este foarte posibil ca populația să aibă aşteptări mai mari decât partidele politice în a vedea femei în funcții de conducere”. Datele colectate după alegerile locale din 2010 au arătat că femeile candidate la nivel de primării – unde alegătorii votează în mod direct candidații şi nu partidele – se bucură de acelaşi succes ca şi omologii bărbați. „Aceste date implică faptul că partidele ar putea la fel să mărească numărul femeilor în pozițiile top pe listele lor de candidați”, a explicat Skye Christensen.

Deşi se atestă schimbări pozitive, misiunea a identificat că încă există o necesitate acută de schimbare a atitudinii în rândurile alegătorilor – un sondaj din 2011 a constatat că fiecare al treilea locuitor al Moldovei consideră încă că „nu există spațiu” pentru femei în politică.

Republica Moldova şi-a asumat angajamente de a realiza obiective ambițioase în promovarea egalității de gen prin creşterea reprezentării femeilor la 40% în consiliile locale, 25% în consiliile raionale, 25% primari şi 30% în Parlament până în anul 2015. Programul Național privind Egalitatea de Gen pentru 2010-2015 include o prioritate specifică privind promovarea femeilor în pozițiile de conducere, inclusiv prin intermediul alegerilor. Aceste angajamente ambițioase sunt în corespundere cu recomandările mai multor instituții internaționale, inclusiv Revizuirea Universală Periodică din 2011 pentru Moldova: „Asigurarea reprezentării femeilor în structurile administrative şi elective de stat prin stabilirea unei cote minime pentru femei”(Recomandarea 76.6).

În acest context, UN Women a susținut misiunea pentru evaluarea comprehensivă a liderismului şi participării femeilor în procesul politic în Moldova pe parcursul perioadei 10-26 septembrie 2012. „Noi ne-am consultat cu toți actorii pentru a identifica cele mai bune oportunități pentru sporirea nivelului de participare a femeilor în politica din Moldova. Sugestiile şi recomandările propuse constituie baza elaborării unui nou program privind liderismul şi participarea femeilor”, a menționat Natia Cherkezishvili, Consultant Tehnic Superior/Manager Internațional de Program, UN Women. Misiunea a fost condusă de Skye Christensen, Consilier electoral pentru liderism şi participare politică, UN Women.

După prezentarea constatărilor misiunii, Skye Christensen a informat audiența despre componentele posibile ale noului program. Acestea includ suport pentru reformele legale, o campanie pentru promovarea egalității de gen în politică, precum şi inițiative de încurajare a femeilor de a participa în alegeri şi de a le susține pe cele care o fac. UN Women planifică să coopereze cu mai mulți parteneri pentru implementarea programului.

Young Girls and Boys from Moldova Call for Ending Violence Against Women

During 16 Days Campaign of Activism Against Gender Based Violence

UN Women in Moldova organized series of activities to raise awareness among general public within the framework of 16 Days Campaign of Activism against Gender based Violence.

The first activity gathered young girls and boys jointly with representatives of state institutions, Valentina Buliga, Minister of Labour, Social Protection and Family; Dorin Recean, Minister of Internal Affairs; Nicola Harrintgon-Buhay, United Nations Resident Coordinator in Moldova, Her Excellency; Ingrid Tersman, Ambassador of Sweden to Moldova; Marie Moser, Embassy of USA to Moldova, and civil society, Angelina Zaporojan, Director of Centre for Women's Rights, in Chisinau, capital of Moldova, *to Say NO to Violence against Women* on International Day for Elimination of Violence against Women.

Young people called for immediate action to support victims of violence and encouraged women-victims of violence not to remain silent and seek for support. Their general message was "UNiTE to End Violence against Women". Together with high level government officials students constructed the UNiTE ribbon to demonstrate readiness and unity against violence against women.

Youth representing gagauz minorities participated in a public debate in Gagauz Yeri, which is a territorial administrative unit located in southern part of Moldova. 30 girls and boys, students at local Universities, expressed their views, and condemned violence against women. Nicolai Stoianov, Deputy President of Territorial Administrative Unit of Gagauz Yeri, welcomed the participants in the official opening of local public debate, hosted by UN Documentation Center, and mentioned "Elimination of gender based violence, namely violence against women is a priority for local public authorities and involvement and participation of young people is highly commendable". The audience has put into discussion the causes and consequences of gender based violence in the country, specifically in rural areas of the country where stereotypes prevail, brought examples of domestic violence cases and advocated for elimination of all forms of violence against women.

Official opening of local public debate in Gaguz Yeri

The exhibition, hosted by National Library of Moldova, brought together students, volunteers, high level officials, representatives of civil society and international organizations. The pieces exposed represent drawings of children with the thematic "Indifference Causes Violence", photos of volunteers "16 Reasons to Say No to Violence", photos of actors from social play "Casa M." and figurines "Silent Witnesses", in memory of victims of domestic violence.

Chisinau Youth part of UNiTE ribbon

Sergiu Sainciuc, Viceminister of Labour, Social Protection and Family, noted at the opening of exhibition that "Involvement of youth in prevention and combat of gender based violence is highly appreciated by public authorities. Gender based violence, namely violence against women, is a scourge for Moldovan society. And, the current exhibition, through the vision and eyes of children, volunteers and actors, says No to Violence".

Young people, who participated actively in the 16 Days Campaign activities in Moldova, have been awarded with certificates on behalf of UN Women and Ministry of Labour, Social Protection and Family.

Doina, student form State Pedagogical University, noted: "It is unbelievable that violence against women happens so often in our country, explicitly in our time. I am glad I had the opportunity to be part of 16 Days Campaign activities and together with my peers call for immediate actions to suport victims of violence and encourage women to make a decision for a safer life".

16 Days Campaign activities supported by UN Women in Moldova were organized jointly with Ministry of Labour, Social Protection and Family, OSCE Mission in Moldova, Winrock Moldova, NGO Gender-Centru, Y-Peer Network, Radio Moldova Tineret, LeaderShe team, Center of Young Journalist and State Pedagocical University "Ion Creanga".

Tinerele şi tinerii din Moldova spun NU violenţei faţă de femei

Campania de 16 zile de activism împotriva violenţei în bază de gen

UN Women în Moldova a organizat un şir de activităţi pentru a sensibiliza publicul general în cadrul Campaniei de 16 zile de activism împotriva violenţei în bază de gen.

Prima activitate a reunit la Chişinău fete şi băieţi împreună cu oficiali, Valentina Buliga, Ministrul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei; Dorin Recean, Ministrul Afacerilor Interne; Nicola Harrintgon-Buhay, Coordonatorul Rezident al ONU în Moldova; Excelenţa Sa, Ingrid Tersman, Ambasadoarea Suediei în Moldova; Marie Moser, soţia Ambasadorului SUA în Moldova, şi reprezentanţi ai societăţii civile: Angelina Zaporojan, Director al Centrului de Drept al Femeilor, în Chişinău, pentru *a spune NU violenţei faţă de femei* cu ocazia Zilei internaţionale de eliminare a violenţei faţă de femei, marcată anual la 25 noiembrie.

Tinerii au lansat un apel la acţiuni imediate pentru susţinerea victimelor violenţei şi au încurajat victimele violenţei, în special femeile, să vorbească despre aceasta şi să solicite suport. Mesajul lor general a fost: „Împreună să punem capăt violenţei faţă de femei". Împreună cu oficialii, studenţii au creat panglica UNiTE (Împreună) pentru a demonstra disponibilitatea şi unitatea împotriva violenţei faţă de femei.

Tinerii reprezentând minoritatea găgăuză au participat în cadrul unei dezbateri publice. 30 de fete şi băieţi, studenţi ai Universităţilor locale, şi-au exprimat viziunea şi au condamnat violenţa faţă de femei. Nicolai Stoianov, Preşedintele adjunct al Unităţii Administrativ Teritoriale Gagauz Yeri, a salutat participanţii al evenimentul găzduit de Centrul de Documentare ONU de la Comrat şi a menţionat că „eliminarea violenţei în bază de gen, în special faţă de femei, este o prioritate pentru autorităţile publice locale, iar participarea şi implicarea tinerilor este înalt apreciată".

Participanţii la dezbatere au discutat despre cauzele şi consecinţele violenţei în bază de gen în ţară, în mod specific în zonele rurale unde prevalează stereotipurile, şi au pledat pentru eliminarea tuturor formelor de violenţă faţă de femei.

Expoziţia găzduită de Biblioteca Naţională a Moldovei a reunit studenţi, voluntari, oficiali, reprezentanţi ai societăţii civile şi ai organizaţiilor internaţionale. Expoziţia a inclus desene ale copiilor axate pe subiecte precum „Indiferenţa cauzează violenţa", fotografii ale voluntarilor „16 motive să spui NU violenţei", fotografii ale actorilor din spectacolul social „Casa M." şi figurinele „Martorii tăcuţi", în memoria victimelor violenţei în familie.

Sergiu Sainciuc, Viceministrul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei, lansează expoziţia dedicată Campaniei de 16 Zile de activism împotriva violenţei în bază de gen.

Viceministrul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei, Sergiu Sainciuc, a remarcat în deschiderea expoziţiei că „Implicarea tinerilor în prevenirea şi combaterea violenţei în bază de gen este foarte apreciată de autorităţile publice. Violenţa în bază de gen este un flagel pentru societatea din Moldova. Iar această expoziţie, prin viziunea şi ochii copiilor, voluntarilor şi actorilor, spune NU violenţei".

Tinerii care au participat la Campania de 16 zile de activism împotriva violenţei în bază de gen în Moldova au primit certificate din partea UN Women şi Ministerului Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei.

Doina, studentă la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă", a mărturisit: „E de necrezut că violenţa faţă de femei este un fenomen atât de răspândit în ţara noastră, în special în aceste timpuri. Sunt recunoscătoare că am avut oportunitatea să particip în activităţile Campaniei de 16 zile şi împreună cu colegii mei să exprimăm susţinerea pentru victimele violenţei şi să încurajăm femeile să ia o decizie pentru o viaţă mai sigură".

UN Women şi OSCE cu voluntarii Campaniei de 16 Zile de activism împotriva violenţei în bază de gen.

Activităţile Campaniei de 16 zile de activism împotriva violenţei în bază de gen au fost organizate de UN Women în comun cu Ministerul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei, Misiunea OSCE în Moldova, Winrock Moldova, ONG Gender-Centru, Reţeaua Y-Peer, Radio Moldova Tineret, echipa LeaderShe, Centrul Tânărului Jurnalist şi Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă".

2012 – A Special Year for Refugees and Asylum Seekers

Steady Progress and Ongoing Needs of the Forcibly Displaced

Moldova has amongst Eastern Europe's best laws to protect persecuted and forcibly displaced persons. Over the last 15 years, UNHCR's advocacy on behalf of asylum seekers and stateless persons has ensured Moldova's legal system and national assistance mechanisms are well-equipped to aid refugees. Moldova is now establishing mechanisms to promote integration and enable host communities to absorb the increasing number of people who seek protection in this friendly country.

This year has given refugees and stateless persons in the Republic of Moldova much to celebrate as 2012 marked 15 years since UNHCR opened its office in Chisinau and ten years since Moldova acceded to the 1951 Convention relating to the Status of Refugees. UNHCR deepened its work with the Refugee Directorate of the Bureau for Migration and Asylum in the screening of asylum decisions and provided specialised training to improve the skills of key officials.

"But 2012's anniversaries didn't see Moldova rest on its laurels," said Mr Peter Kessler, UNHCR Representative. "Moldova also this year acceded to the two UN Conventions on Statelessness and produced provisions on statelessness determination and a law on the integration of foreigners, including refugees."

As part of a pilot effort to facilitate refugee integration under its EU co-funded Local Integration of Refugees project, this year UNHCR renovated two buildings located in Mereni, Aneni Noi district, and Razeni, Ialoveni district to house eight needy refugee families.

To help jump-start integration efforts amongst government ministries and local authorities to facilitate refugee integration, working closely with the Refugee Directorate, the refugee agency organised a seminar for social assistants from across the country, including Tiraspol. UNHCR's refugee law courses at the Ministry of Internal Affairs' Police Academy and the National Border Police College continued, with more than 125 officers passing the courses organised under the agency's EU-funded Regional Protection Programme. Other training events included a retreat for judges and government specialists to hear about developments in asylum law and EU procedures from Romanian and Moldovan specialists and a specialised seminar on statelessness determination.

This year the NGO Law Center of Advocates with the National Roma Center helped UNHCR conduct a pilot survey of more than 400 Roma households to see if they experience documentation problems or statelessness. The survey identified only a handful of persons with documentation issues that were speedily resolved through the help of relevant government agencies. UNHCR's survey found that Moldova's policy of providing free documentation to Roma helps to solve problems persons may face in obtaining official birth records and other documents.

2012 also saw UNHCR inform the government that as a result of Moldova's achievements in regard to the passage of relevant legislation and procedures to aid asylum seekers, refugees and stateless persons, UNHCR's office will in the future be guided by its regional representation based in Kyiv.

"The UN refugee agency's decision to maintain its presence in Chisinau through its national experts signals UNHCR's continuing commitment to the Republic of Moldova, while also reflecting the improvements in the legislative and procedural framework," declared UNHCR's outgoing Representative Mr. Peter Kessler.

UNHCR will continue to strengthen the decision-making and local integration capacity of the Refugee Directorate and advocate for Moldova to provide travel documents for refugees, a long-standing requirement under the 1951 Refugee Convention. Ongoing challenges include meeting the humanitarian needs of vulnerable asylum seekers and vulnerable refugees. Until the day when Moldova's social support network is more robust, UNHCR will maintain its direct assistance through carefully selected NGO partners like AVE Copiii, RCTV Memoria and the Charity Center for Refugees.

Moldova is a pioneer in terms of legal measures to protect and integrate refugees and stateless persons, but the implementation and improvement of all these legal provisions is ongoing and needs continued international support. As asylum claims over 2012 surpassed previous years' due to an influx from war-torn Syria, Moldova's capacity to shelter persons in need of protection is becoming recognised worldwide.

By Irina Ungureanu

2012, un an deosebit pentru refugiaţi şi solicitanţi de azil

Progresele ferme şi necesităţile continue ale persoanelor strămutate forţat

Republica Moldova are unele dintre cele mai bune legi din Europa de Est cu privire la protecţia persoanelor persecutate şi persoanelor strămutate forţat. De-a lungul ultimilor 15 ani, pledoaria UNHCR în numele solicitanţilor de azil şi al persoanelor apatride a asigurat o bună dotare a sistemului juridic al Republicii Moldova şi a mecanismelor naţionale de asistenţă cu cele necesare pentru sprijinirea refugiaţilor.

În prezent, Moldova instituie mecanisme de promovare a integrării, care să permită comunităţilor-gazdă preluarea numărului în creştere al persoanelor care caută protecţie în această ţară prietenoasă.

Anul 2012 a oferit refugiaţilor şi apatrizilor din Republica Moldova multe ocazii de celebrare, 2012 marcând 15 ani de la deschiderea biroului UNHCR la Chişinău şi 10 ani de când Moldova a aderat la Convenţia privind Statutul Refugiaţilor din 1951. UNHCR a intensificat colaborarea cu Direcţia Refugiaţi din cadrul Biroului Migraţie şi Azil la examinarea deciziilor în materie de azil şi a oferit cursuri de instruire specializate pentru îmbunătăţirea competenţelor profesionale ale funcţionarilor de bază.

„Totuşi, aniversările anului 2012 nu au determinat Moldova să se culce pe lauri", a spus Peter Kessler, Reprezentant UNHCR. „În acest an, Moldova de asemenea a aderat la cele două Convenţii ONU referitoare la apatridie şi a elaborat prevederi cu privire la determinarea statutului de apatrid, precum şi o lege cu privire la integrarea străinilor, inclusiv a refugiaţilor".

Ca parte a unei experienţe-pilot de facilitare a integrării refugiaţilor, UNHCR, în cadrul proiectului său Integrare Locală a Refugiaţilor, co-finanţat de UE, a renovat în acest an două clădiri din localităţile Mereni, raionul Anenii Noi, şi Răzeni, raionul Ialoveni, pentru a caza opt familii nevoiaşe de refugiaţi.

În scopul susţinerii eforturilor ministerelor şi autorităţilor locale menite să faciliteze integrarea refugiaţilor, Agenţia ONU pentru Refugiaţi, în strânsă colaborare cu Direcţia Refugiaţi, a organizat un seminar pentru asistenţi sociali din toată ţara, inclusiv din Tiraspol. Cursurile *Dreptul Refugiaţilor* din cadrul Programului Regional de Protecţie al Agenţiei ONU pentru Refugiaţi, finanţat de UE, organizate de UNHCR la Academia de Poliţie a Ministerului Afacerilor Interne şi la Colegiul Naţional al Poliţiei de Frontieră, au continuat, cu participarea a peste 125 de ofiţeri. Alte cursuri de instruire organizate în timpul anului au inclus seminare pentru judecători şi experţi guvernamentali cu referire la ultimele evoluţii în domeniul legislaţiei şi al procedurilor UE cu privire la azil, prezentate de specialişti români şi moldoveni, precum şi un seminar specializat privind determinarea apatridiei.

În acest an, Centrul de Drept al Avocaţilor împreună cu Centrul Naţional al Romilor a acordat sprijin UNHCR la efectuarea unui studiu-pilot, al cărui grup-ţintă a inclus peste 400 de gospodării ale romilor, ca să stabilească dacă rezidenţii se confruntă cu probleme legate de documentare sau apatridie. Studiul a identificat doar câteva persoane cu probleme de documentare, iar aceste complicaţii au fost rapid soluţionate prin intermediul agenţiilor guvernamentale relevante. Studiul UNHCR a constatat că politica Moldovei de a oferi documentaţie gratuită romilor contribuie la rezolvarea problemelor pe care aceste persoane le pot întâmpina la obţinerea certificatelor oficiale de naştere şi a altor documente.

La fel în anul 2012, UNHCR a informat Guvernul că datorită realizărilor Moldovei în privinţa adoptării legislaţiei şi a procedurilor relevante pentru sprijinirea solicitanţilor de azil, refugiaţilor şi a apatrizilor, în viitorul apropiat biroul UNHCR va fi coordonat de biroul regional cu sediul la Kiev.

„Decizia Agenţiei ONU pentru Refugiaţi de a-şi menţine prezenţa în Chişinău prin intermediul experţilor săi naţionali indică angajamentul continuu al UNHCR faţă de Republica Moldova, reflectând totodată progresele din cadrul legislativ şi cel procedural", a declarat Reprezentantul UNHCR, Peter Kessler.

UNHCR va continua să consolideze capacitatea Direcţiei Refugiaţi de luare a deciziilor şi de integrare locală şi va pleda în favoarea emiterii documentelor de călătorie pentru refugiaţi, o cerinţă mai veche ce rezultă din prevederile Convenţiei cu privire la Refugiaţi din 1951. Printre provocările existente se numără satisfacerea nevoilor umanitare ale solicitanţilor de azil şi refugiaţilor aflaţi în situaţii vulnerabile. Până în ziua în care reţeaua de asistenţă socială în Moldova va fi mai puternică, UNHCR îşi va menţine suportul direct prin intermediul unor ONG-uri partenere atent selectate precum AVE Copiii, RCTV Memoria şi Centrul de Caritate pentru Refugiaţi.

Republica Moldova se situează pe poziţii de lider în materie de măsuri juridice de protecţie şi integrare a refugiaţilor şi apatrizilor, cu toate că punerea în aplicare şi perfecţionarea acestor prevederi legale este un proces în curs de desfăşurare şi necesită sprijin internaţional continuu. Întrucât cererile de azil pe parcursul anului 2012 au depăşit numărul celor din anii precedenţi din cauza unui aflux de persoane din Siria, ţară dezbinată de război, capacitatea Moldovei de a oferi adăpost persoanelor care au nevoie de protecţie este tot mai recunoscută la nivel mondial.

Irina Ungureanu

First National Health Forum in Moldova

A Comprehensive Review of Policies, Achievements and Opportunities in the Health Sector of the Republic of Moldova

"The population of the Republic of Moldova deserves a modern and efficient health system that is responsive to its needs and I am glad that the Ministry of Health has gathered all relevant partners to evaluate progress in health reforms, but also to identify priorities for the next stage of reforms," said the Prime Minister of the Republic of Moldova, Vladimir Filat during the first National Health Forum.

The health sector of the Republic of Moldova is going through a series of complex and challenging reforms in all areas, which are outlined in the National Health Policy, the Healthcare System Development Strategy 2008-2017 and the Roadmap 2012-2014 *Accelerating reforms: addressing the needs of the health area through investment policies*.

These include the restructuring and optimization of the services delivery network, with more autonomy granted to the primary health care sector and regionalization of hospital services; strengthening the health financing mechanisms and ensuring long-term sustainability, with the introduction of DRG payment mechanisms and development of an institutional strategy for the National Health Insurance Company; efforts to improve access to medicines through price-control policies, enlarging the list of compensated medicines under the mandatory health insurance and changing the roles of the National Medicines Agency; structural and functional reform of the public health services with revision and adjustment of the national legislation, regionalization of laboratory network, changing the focus towards NCD control and broader health promotion activities.

Most of the initiated reforms require intersectoral approach and active involvement of actors both within and outside the health system, including local authorities and communities. Besides, many reforms are challenging from the point of view of political sensitivity and population's perception. Thus, it is of utmost importance to put in place broad platforms for discussions and debates on the on-going and planned changes, with participation of all stakeholders involved. The Ministry of Health, in collaboration with WHO and EU Delegation, has decided to put in place such a platform, in form of the first National Health Forum on 22-23 November 2012. The Forum is first in series of annual meetings planned for coming years.

The National Health Forum "Healthy Moldova: Policies, Achievements and Opportunities" took place in Chisinau on 22-23 November 2012. The event was organized by the Ministry of Health with WHO's support and brought together over 350 representatives of the Parliament, Prime-minister's office, the Delegation of European Union to Moldova, embassies and missions accredited to the Republic of Moldova, local public authorities, Ministry of Health and subordinated institutions, and key ministries as Labour, Social Protection and

Family, Finance, Education, Interior, Environment, Justice, Agriculture and Food Industry, National Health Insurance Company, Medical and Pharmaceutical University, health care providers of different levels, international organizations, NGOs and independent local and external experts.

The main objective of the National Health Forum was to evaluate the on-going reform processes in major areas of the health sector and their impact and to identify on a consensus basis the priority actions to be undertaken in 2013, taking into consideration the long-term perspectives of sector's development. The first event of such scale in the Republic of Moldova is a culmination of earlier policy dialogues hosted by Ministry of Health and WHO to debate options for health system reforms. During the Forum the Health System Review 2012 was launched to provide outside view on health sector changes in last few years. In addition the six first policy studies published by WHO and Ministry of Health with EU financial support covering various health sector reform needs were distributed.

The National Health Forum addressed a variety of topics including health system performance; access to health services and financial protection; health in all policies and roles of other sectors to contribute to health; the role of local authorities and communities in improving the population's health; primary health care development and optimization of the hospital sector; addressing both non-communicable and communicable diseases; access to quality medicines; challenges related to human resources for health and managerial capacities; long-term care and rehabilitation.

On-going policy dialogue on health system reforms is incorporated in the biennial collaborative agreement between the Ministry of Health of the Republic of Moldova and WHO/Europe. The event was also part of the WHO and European Union global initiative "Supporting policy dialogue on national health policies, strategies and plans". The forum has identified in a participatory manner a series of priorities for actions in 2013 and generated commitment of a broad range of stakeholders.

Primul Forum Național pentru Sănătate în Republica Moldova

O revizuire complexă a politicilor, realizărilor și oportunităților în sectorul sănătății din Republica Moldova

„Populația Republicii Moldova merită un sistem de sănătate modern și eficient, receptiv la nevoile oamenilor și mă bucur că Ministerul Sănătății a reușit să adune toți partenerii relevanți pentru a evalua progresele înregistrate în domeniul reformelor în sistemul sănătății, dar și pentru a identifica prioritățile pentru următorii ani", a declarat Vladimir Filat, Prim-ministrul Republicii Moldova, în cadrul primului Forum Național pentru Sănătate.

Sistemul de sănătate din Republica Moldova trece printr-o serie de reforme complexe și provocatoare pe toate segmentele sale, toate acestea fiind incluse în Politica Națională de Sănătate și Strategia de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017 și Foaia de parcurs 2012-2014 *Accelerarea reformelor: abordarea necesităților din domeniul sănătății prin politici investiționale*.

Acestea includ restructurarea și optimizarea rețelei de prestare a serviciilor, inclusiv o mai mare autonomie acordată sectorului de asistență medicală primară, regionalizarea serviciilor spitalicești, consolidarea mecanismelor de finanțare a sistemului sănătății și asigurarea durabilității pe termen lung, prin introducerea unor mecanisme de plată, precum DRG și dezvoltarea strategiei instituționale a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; eforturile de a îmbunătăți accesul la medicamente prin intermediul politicilor de control al prețurilor, extinderea listei de medicamente compensate în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și schimbarea rolului Agenției Naționale a Medicamentului; reforma structurală și funcțională a serviciului de sănătate publică, inclusiv prin revizuirea și ajustarea legislației naționale, regionalizarea rețelei de laboratoare, schimbarea accentului spre controlul bolilor netransmisibile și promovarea sănătății.

Cele mai multe dintre reformele inițiate necesită o abordare intersectorială și implicarea activă a actorilor atât din interiorul, cât și din afara sistemului de sănătate, inclusiv a autorităților locale și a comunităților. În plus, multe reforme reprezintă o provocare din punct de vedere al sensibilității politice, dar și a percepției populației. Astfel, este extrem de important de a pune în aplicare platforme largi pentru discuții și dezbateri cu privire la modificările planificate și puse în aplicare, cu participarea tuturor părților interesate. Ministerul Sănătății, în colaborare cu Organizația Mondială a Sănătății și Delegația Uniunii Europene, a decis să creeze

o astfel de platformă, care să se numească Forumul Național pentru Sănătate.

Forumul Național pentru Sănătate „O Moldovă sănătoasă: Politici, realizări și oportunități" a avut loc la Chișinău la 22 și 23 noiembrie 2012, fiind primul din seria de întâlniri anuale planificate. Evenimentul a fost organizat de către Ministerul Sănătății în colaborare cu OMS și a întrunit peste 350 de reprezentanți ai Parlamentului, ai Cabinetului Prim-ministrului, Delegației Uniunii Europene, ambasadelor și misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova, autorităților administrației publice locale, Ministerului Sănătății și ai instituțiilor subordonate, precum și reprezentanți ai ministerelor-cheie, precum cel al Muncii, Protecției Sociale și Familiei, al Finanțelor, al Educației, de Interne, al Mediului, al Justiției, al Agriculturii și Industriei Alimentare, ai Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Universității de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu", ai prestatorilor de servicii medicale de diferite niveluri, ai organizațiilor internaționale, ONG-uri, experți independenți locali și internaționali.

Obiectivul principal al Forumului Național pentru Sănătate a fost de a evalua procesele în curs de reformă în domeniile majore ale sectorului de sănătate și impactul acestora, precum și identificarea acțiunilor prioritare ce urmează a fi întreprinse în 2013, luând în considerare perspectivele pe termen lung de dezvoltare ale sectorului. Primul eveniment de o asemenea amploare în Republica Moldova reprezintă o încununare cu succes a dialogurilor politice anterioare, găzduite de către Ministerul Sănătății și OMS privind reformele necesare în sistemul național de sănătate. În timpul Forumului, a fost lansată și publicația „Sisteme de Sănătate în Tranziție: Republica Moldova", ce abordează schimbările din sistem din ultimii ani. În plus, la Forum au fost distribuite primele 6 studii de politici publicate de OMS și Ministerul Sănătății, cu sprijinul financiar al UE, ce se referă la diferite reforme din sănătate.

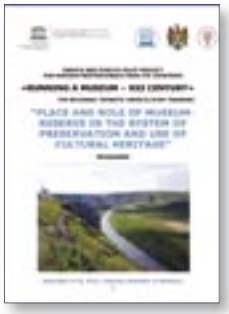
Forumul Național pentru Sănătate a abordat mai multe subiecte, precum performanța sistemului de sănătate, accesul la servicii de sănătate și protecția financiară; includerea sănătății în toate politicile și rolurile altor sectoare ce pot contribui la starea de sănătate generală, rolul autorităților locale și al comunităților în îmbunătățirea stării de sănătate a populației; dezvoltarea asistenței medicale primare și optimizarea sectorului spitalicesc; abordarea adecvată a bolilor netransmisibile și transmisibile; accesul la medicamente de calitate; mobilitatea cadrelor medicale și capacitățile manageriale în domeniul resurselor umane în sănătate; îngrijirile medicale de lungă durată și cele de reabilitare.

Dialogul politic cu privire la reformele în domeniul sănătății face parte din Acordul Bianual de Colaborare dintre Ministerul Sănătății și Biroul Regional pentru Europa al OMS. Evenimentul face parte, de asemenea, din inițiativa globală a Uniunii Europene și OMS de sprijinire a dialogului politic cu privire la politicile, strategiile și planurile naționale de sănătate . Forumul a identificat într-o manieră participativă o serie de priorități pentru 2013 și a generat angajamentul mai multor părți interesate.

Promoting the Role of Museum-Reserves in the System of Preservation and Use of Cultural Heritage

The Cooperation of All Interested Parties Played an Important Role

To strengthen social, economic and educational roles of museums as vectors for sustainable development and intercultural dialogue UNESCO Moscow Office has initiated the cycle of the regional thematic UNESCO/ICOM trainings for CIS countries on the development of potential in museum management in the framework of the UNESCO/IFESCCO long-term project "Running a Museum – XXI Century" (2011-2014).

Cover page of the programme

The Regional Thematic UNESCO/ICOM Training "Place and role of museum-reserves in the system of preservation and use of cultural heritage" was successfully conducted on 9-12 November 2012 in Chisinau in the framework of the above mentioned UNESCO/ IFESCCO project with participation of 30 museum specialists from Azerbaijan, Armenia, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Republic of Moldova, Russian Federation, Tajikistan, Uzbekistan and Ukraine, as well as a representative from museums of Transdniestria.

The Regional UNESCO/ICOM training in Moldova was arranged by the UNESCO Moscow Office in partnership with the National Museum of Ethnography and Natural History of the Republic of Moldova and in cooperation with the Ministry of Culture of the Republic of Moldova, the National Commission of the Republic of Moldova for UNESCO and the ICOM National Committee of the Republic of Moldova.

Taking into consideration the complexness of museum-reserves and their role in cultural tourism development, the training focused on issues of identification of main directions of development of museum-reserves, strengthening partnership between museum-reserves in CIS countries and their potential role as factors of economic development of regions with involvement of local communities.

The programme of the trainings was based on the UNESCO/ICOM Museum Studies Training Package "Running a Museum – 21st Century" and on the Presentational & Educational Resource Kit of the UNESCO/IFESCCO Project for CIS Countries on Museum Management published in 2010. The thematic sessions comprised a wide range of questions, including (i) Museum-reserves in the context of economic, cultural and touristic development of the regions; (ii) The role of museum-reserves in the process of implementation of UNESCO Conventions on cultural heritage; (iii) Natural heritage – a context for organizing and functioning of museum-reserves (iv) Management principles for local museums and protection of heritage; (v) Diversity of the museum-reserves and their role in the museum network of CIS countries.

The training also contributed to an overall goal of participating countries to strengthen the legal provisions in the field of protection of natural and cultural heritage in the context of effective implementation of UNESCO Conventions in the field of culture on national, regional and international levels, in particular, the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage (2003), Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (1972) and Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property (1970).

Agenda of the training included lessons, discussions and interactive exercises of expert-trainers regarding the role and place of museum-reserves in the system of preservation and use of cultural and natural heritage in the context of contemporary culture. The visits to several museums of the Republic of Moldova, field thematic sessions at the cultural and natural museum-reserve "Orheiul Vechi" and the Natural Reserve "Kodriy", some folklore performances, master-classes of traditional popular craftsmen, as well as presentations of involved participants from the CIS countries contributed to general achievements and gave to all participants the possibility to know some advanced international practices.

Referring to the new UNESCO programmes on "Global Partnership for Museums" and "Heritage and Dialogue", aimed at involving museums and related institutions as vital partners in the implementation of cultural policies for sustainable development, the Regional Thematic UNESCO/ICOM Training for CIS countries in Moldova has contributed to promoting new approaches to complex issues in heritage management through the creation of regional expert group working for promotion of museum educational capacities, in particular for intercultural dialogue and social cohesion. The participants exchanged information and experiences on heritage policies and museum management and focused on issues that may arise from practices of protection and promotion of cultural heritage on regional and national levels in the CIS countries.

Therefore it becomes clear that the cooperation of all interested parties, including the Governments, local authorities, site managers and museum-reserves representatives played an important role in achieving general goals, including strengthening of the role of museum-reserves as social, educational and economic actors, raising of capacity of museum professionals in museum management, highlighting of educational role of museums to attract new public through support of educational and informational units in museums, enhancing of social, economic and educational roles of museums as vectors for sustainable development and intercultural dialogue.

Opening ceremony of the training

Promovarea rolului rezervelor muzeale în sistemul de conservare și utilizare a patrimoniului cultural

Cooperarea tuturor partenerilor este esențială

Pentru a consolida rolul social, economic și educațional al muzeelor în calitate de vectori ai dezvoltării durabile și dialogului intercultural, Biroul UNESCO de la Moscova a inițiat o serie de instruiri regionale tematice UNESCO/ ICOM pentru țările Comunității Statelor Independente, axate pe dezvoltarea potențialului de management al rezervelor muzeale în cadrul proiectului pe termen lung UNESCO/IFESCCO „Funcționarea muzeului – secolul XXI" (2011-2014).

Trainingul regional tematic UNESCO/ICOM „Locul și rolul rezervelor muzeale în sistemul de conservare și utilizare a patrimoniului cultural" s-a desfășurat între 9 și 12 noiembrie 2012 la Chișinău în cadrul proiectului UNESCO/ IFESCCO, cu participarea unui număr de 30 de specialiști ai muzeelor din Azerbaidjan, Armenia, Belarus, Federația Rusă, Kazahstan, Kyrgyzstan, Republica Moldova, Tadjikistan, Uzbekistan și Ucraina, precum și a unui reprezentant al muzeelor din regiunea transnistreană a Moldovei.

Instruirea regională UNESCO/ICOM din Republica Moldova a fost organizată de Biroul UNESCO de la Moscova în parteneriat cu Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei în cooperare cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO și Comitetul Național ICOM al Republicii Moldova.

Ținând cont de caracterul complex al rezervelor muzeale și al rolului acestora în dezvoltarea turismului cultural, instruirea s-a axat pe subiecte precum identificarea direcțiilor principale de dezvoltare a rezervelor muzeale, consolidarea parteneriatului dintre muzeele statelor CSI și rolul lor potențial de factori ai dezvoltării economice regionale cu implicarea comunităților locale.

Programul de training s-a bazat pe Setul de instruire UNESCO/ICOM în domeniul muzeologiei „Funcționarea muzeului – secolul XXI" și pe Pachetul de resurse educaționale al Proiectului UNESCO/IFESCCO pentru țările CSI în domeniul managementului muzeelor, publicat în 2010. Sesiunile tematice au cuprins subiecte diverse, inclusiv (i) Rezervele muzeale în contextul dezvoltării economice, culturale și turistice a regiunilor; (ii) Rolul rezervelor muzeale în procesul de implementare a Convențiilor UNESCO privind patrimoniul cultural; (iii) Patrimoniul natural – context pentru organizarea și funcționarea rezervelor muzeale; (iv) Principiile de managementul ale muzeelor locale și protecției patrimoniului; (v) Diversitatea rezervelor muzeale și rolul lor în cadrul rețelei de muzee din țările CSI.

Trainingul de la Chișinău a contribuit de asemenea la realizarea scopului general al țărilor participante de fortificare a cadrului legal în domeniul protecției patrimoniului natural și cultural în contextul implementării efective a Convențiilor UNESCO în domeniul culturii la nivel național, regional și internațional, în particular, a Convenției cu privire la Salvgardarea Patrimoniului Cultural Intangibil (2003), Convenției cu privire la Protejarea Patrimoniului Cultural și Natural (1972) și Convenției cu privire la interzicerea și împiedicarea operațiunilor ilicite de import, export și transfer de proprietate asupra bunurilor (1970).

Agenda instruirii a inclus prelegeri, discuții și exerciții interactive ale experților-traineri privind rolul și locul rezervelor muzeale în sistemul de conservare și utilizare a patrimoniului cultural și natural în contextul culturii contemporane. Vizitele la muzee din Republica Moldova, sesiunile tematice pe teren la Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi" și la Rezervația Naturală „Codrii", câteva spectacole folclorice, master-class cu meșteri populari tradiționali, precum și prezentările participanților din țările CSI au contribuit la reușita generală a activității și le-a oferit tuturor celor implicați posibilitatea de a cunoaște practici internaționale avansate.

Înscriindu-se în noile programe UNESCO „Parteneriat global pentru muzee" și „Patrimoniu și dialog", axate pe implicarea muzeelor și a instituțiilor relevante în calitate de parteneri vitali în implementarea politicilor culturale pentru dezvoltarea durabilă, trainingul regional tematic UNESCO/ICOM, desfășurat în Moldova, a contribuit la promovarea noilor abordări față de subiectele complexe ale managementului patrimoniului prin crearea grupului de lucru al experților pentru promovarea capacităților educaționale ale muzeelor, în special pentru dialogul intercultural și coeziunea socială. Participanții au făcut schimb de informații și experiențe pe marginea politicilor în domeniul politicilor și managementului patrimoniului și muzeelor, cu o atenție sporită pe temele de protecție și promovare a patrimoniului cultural la nivel național și regional în țările Comunității Statelor Independente.

Astfel a devenit clar că, de fapt, cooperarea tuturor părților interesate, inclusiv Guverne, autorități locale, manageri de site-uri și reprezentanți ai muzeelor, joacă un rol important în realizarea obiectivelor generale, inclusiv consolidarea rolului muzeelor în calitate de actori sociali, educaționali și economici, fortificarea capacității de management a profesioniștilor din domeniul muzeal, sporirea rolului educațional al muzeelor de atragere a publicului nou prin sprijinirea unităților educaționale și de informare din cadrul muzeelor, extinderea rolului social, economic și educațional al muzeelor ca vectori pentru dezvoltarea durabilă și dialogul intercultural.

Vizită la Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi".

The Vth Congress of Moldovan Diaspora in Chisinau

A unique possibility to set up direct dialogue with the state authorities and diaspora, to get to know better each other and organize common activities for the benefit of all

About 80 Moldovan citizens – representatives of Moldovan Diaspora from all over the world gathered on October 11-13, 2012 in Chisinau for the fifth Diaspora Congress, organized by the Bureau of Interethnic Relations in partnership with the International Organization for Migration (IOM), Mission to Moldova.

Being a valuable resource from outside the country, Moldovan migrants met to enhance the partnership between the country of origin and its citizens abroad, thus bringing to a focus the most important problems of common interest and identifying ways to support the country with the experience and knowledge accumulated abroad.

During three days, the Vth Congress of Moldovan Diaspora served as a platform for discussions focused on mobilizing the efforts of the Government to solve Diaspora's problems, based on its experience, as well as on involving Diaspora in social, economic, academic, and political processes going on in the Republic of Moldova.

The event was organized with the active participation of the national public authorities, including the representatives of the institutions responsible for maintaining links with the Moldovans abroad and protecting their rights.

During the event, the participants discussed such issues as ways to improve the Diaspora-Diaspora and Diaspora-homeland relations, the possibilities to mobilize the Diaspora associations for the social-economic development of the Republic of Moldova, the opportunities to get employed and to open business in the country, to maintain the links with the scientific Diaspora, to promote the economic links with the Diaspora, and to implement new projects for migrants, including for the young people who left abroad for studies.

The Congress participants worked within the framework of thematic workshops, organized with the participation of representatives from the relevant state institutions. Every thematic round focused on different topics of common interest.

The second day of the Congress included the presentation of IOM Moldova programmes designed for the Diaspora, and namely the results of the Pilot Programme for Attracting Remittances in Economy "PARE 1+1"; of the Study on "Mapping Moldovan Diaspora in Russia and in four European Countries of Destination"; and the overview of the results obtained within the Information and Awareness Raising Campaign for Moldovan Migrants in Italy "Nobody is Alone on this Earth".

The Congress also hosted a workshop for Moldovan scientific Diaspora entitled "Highly skilled migrants and development of the research and innovation sector in the Republic of Moldova: the need for a strategic vision," which took place in the premises of the Moldova Academy of Science.

The event ended with a plenary session during which the draft Resolution covering the drawn conclusions and subsequent actions to be undertaken with the involvement and commitment of all the Congress participants was adopted.

Congresul V al Diasporei Moldoveneşti organizat la Chişinău

O oportunitate unică de a construi un dialog direct atât cu autorităţile de stat, cât şi cu Diaspora, de a ne cunoaşte mai bine şi de a organiza activităţi comune întru beneficiul tuturor

Circa 80 de cetăţeni moldoveni – reprezentanţi ai Diasporei Moldoveneşti din întreaga lume – s-au întâlnit la Chişinău în perioada 11-13 octombrie 2012 în cadrul Congresului V al Diasporei, organizat de Biroul Relaţii Interetnice în parteneriat cu Organizaţia Internaţională pentru Migraţie (OIM), Misiunea în Moldova. Fiind o resursă valoroasă din afara ţării, migranţii moldoveni s-au întrunit pentru a consolida parteneriatul dintre ţara de origine şi cetăţenii ei de peste hotare, astfel contribuind la rezolvarea celor mai stringente probleme de interes comun şi identificarea căilor de susţinere a ţării cu experienţa şi cunoştinţele acumulate peste hotare.

Pe parcursul celor trei zile, Congresul al V-lea al Diasporei Moldoveneşti a servit drept platformă pentru discuţii axate pe mobilizarea eforturilor Guvernului în soluţionarea problemelor diasporei, în baza experienţei sale, precum şi implicării Diasporei în procesele economice, sociale, academice şi politice din Republica Moldova.

Evenimentul a fost organizat cu participarea activă a autorităţilor publice naţionale, inclusiv a reprezentanţilor instituţiilor responsabile de relaţiile cu cetăţenii moldoveni de peste hotare şi protejarea drepturilor şi intereselor acestora.

Pe parcursul evenimentului participanţii au discutat mai multe subiecte cum ar fi: căile de îmbunătăţire a relaţiilor diasporă-diasporă şi diasporă-ţară, modalităţile de mobilizare a asociaţiilor diasporei pentru dezvoltarea socio-economică a Republicii Moldova, oportunităţile de angajare şi afaceri în ţară, menţinerea contactelor cu Diaspora ştiinţifică, promovarea legăturilor economice cu diaspora şi implementarea noilor proiecte pentru migranţi, inclusiv tineri plecaţi la studii peste hotare.

Participanţii la Congres au lucrat în cadrul atelierelor tematice, organizate cu participarea reprezentanţilor instituţiilor de stat de referinţă. Fiecare rundă tematică a avut diferite subiecte de interes comun.

A doua zi a Congresului a inclus prezentarea programelor OIM Moldova destinate Diasporei, şi anume rezultatele „Programului Pilot de Atragere a Remitenţelor în Economie „PARE 1+1"; ale Studiului „Cartografierea Diasporei Moldoveneşti în Rusia şi în 4 ţări Europene de destinaţie"; şi Prezentarea rezultatelor Campaniei de informare şi sensibilizare „Nimeni nu e singur pe pământ" pentru cetăţenii moldoveni migranţi din Italia".

La fel în cadrul Congresului s-a desfăşurat atelierul de lucru pentru membrii diasporei ştiinţifice a Republicii Moldova, cu genericul „Migranţii înalt calificaţi şi dezvoltarea sectorului de cercetare şi inovare în Republica Moldova: necesitatea unei viziuni strategice", care a avut loc la Academia de Ştiinţe a Moldovei.

Congresul V al Diasporei s-a încheiat cu o sesiune plenară în cadrul căreia a fost adoptat proiectul de Rezoluţie care a cuprins concluzii şi acţiuni ulterioare, implicarea în realizarea cărora va fi asumată de către toţi participanţii la Congres.

"Getting to Zero"

"Getting to Zero. Zero New HIV Infections. Zero Discrimination. Zero AIDS Related Deaths" - the official theme of World AIDS Days for 2011-2015

World AIDS Day on December 1st brings together people from around the world to raise awareness about HIV/AIDS and demonstrates international solidarity towards the pandemic. The day is an opportunity for public and private partners to spread awareness about the status of the pandemic and encourage progress in HIV/AIDS prevention, treatment and care.

Many informative and awareness activities were organised in the Republic of Moldova. During the "Red Ribbon Award 2012" ceremony, on November 29th in Chisinau, 26 people who were actively involved in the fight against HIV/AIDS in 2012, were awarded. Also, two special prizes "A Life Time Award" were given - one to Maria Turcan from AO "Miloserdie" and another post-mortem to Valeria Dmitrienco, chief of the AIDS Centre laboratory. Remember that red ribbon is the global symbol of solidarity with HIV positive people.

This year, many singers, actors, and representatives from the private sector were actively involved in the campaign. A photo exhibition consisting of 30 portraits black/white of famous personalities from Moldova including Dumitru Crudu, Pavel Braila, Mihai Fusu, Tania Cerga, was launched featuring non-discriminatory messages.

The surprise of the event was a new song performed by Dara and Carla's Dreams "Choosing to live" with video projection, which touched people's hearts and brought some to tears. The song is very touching, about love, pain, fighting, indifference and survival. The words of the song and the video have struck a chord with the public not only here but also in Moscow, where Dara, a singer who is also a Red Ribbon Ambassador, represented Moldova in a concert held on November 30th where the "Red Ribbon" Awards were given.

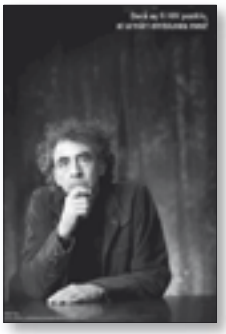
On December 1st in MallDova Shopping Centre, more than 250 people had the chance to make a free and anonymous HIV rapid test from their saliva, and to get information about HIV and the ways it is transmitted. An exhibition of handicrafts was also organized. The funds raised from this exhibition will be donated for renovating the hospital ward of HIV-positive children in Balti. Winners of the national contest "One minute about HIV/AIDS" were awarded.

Several commercial entities, such as MallDova Shopping Centre, pharmacy network Felicia, Clinic "Sancos", Medpark International Hospital, taxi services, mini buses etc. agreed to put informative stickers on their windows and employees wore red ribbon in solidarity with HIV positive people.

Events were organized by UNAIDS Moldova, World Health Organization, PAS Centre, Soros Moldova Foundation and Association Positive Initiative, in partnership with Medpark International Hospital, MallDova Shopping Centre, Youbeesc Company and StudioZ.

According to statistics, as of November 1, 2012, there were 7,720 HIV positive persons registered in Moldova, while the estimated number of people with HIV in Moldova reached 15,000. In 2011, there were some 34.2 million people with HIV worldwide.

„Zero noi infectări cu HIV. Zero discriminare. Zero decese legate de SIDA”

Campania „Tendința Zero”, începută în anul 2011, va continua până în 2015

Ziua Internațională de Combatere a HIV/SIDA, marcată anual la 1 decembrie, mobilizează oamenii din întreaga lume pentru a sensibiliza opinia publică cu privire la HIV/SIDA şi pentru a demonstra solidaritatea internațională în fața pandemiei. Această zi este o oportunitate pentru partenerii publici şi privați pentru a mări gradul de conştientizare cu privire la statutul pandemiei şi pentru a încuraja progresul în prevenirea HIV/SIDA, tratament şi îngrijire.

Cu această ocazie, pe întreg teritoriul Republicii Moldova s-au desfăşurat acțiuni de informare şi conştientizare. La Chişinău, la 29 noiembrie, a avut loc ce-a de-a IV-a ediție a ceremoniei de decernare a premiilor „Panglica Roşie 2012”. În cadrul acestei festivități au fost premiate 26 de persoane care s-au implicat activ în lupta contra HIV/SIDA pe parcursul anului 2012. De asemenea, au fost acordate două premii speciale „Life Time Award”, unul pentru Maria Țurcan de la A.O. „Miloserdie” şi altul postmortem pentru Valeria Dmitrienco, şefa laboratorului din cadrul Centrului SIDA. Amintim că panglica roşie reprezintă simbolul solidarității cu persoanele HIV pozitive.

În acest an, mai mulți interpreți, actori, precum şi reprezentanți ai sectorului privat s-au implicat activ în campanie. În cadrul evenimentului a fost lansată o expoziție foto cu 30 portrete alb-negru ale unor personalități notorii din Republica Moldova, precum Dumitru Crudu, Pavel Braila, Mihai Fusu, Tania Cerga, etc., care conțineau mesaje non-discriminatorii.

Surpriza serii a fost noua piesă în interpretarea Darei şi a lui Carla's Dreams „Alegem să trăim”, împreună cu prezentarea videoclipului care a sensibilizat publicul prezent până la lacrimi. Piesa este una foarte sensibilă, despre dragoste, durere, luptă, indiferență şi supraviețuire. Cuvintele şi videoclipul au emoționat nu doar publicul de la

noi, dar şi pe cel din Moscova unde interpreta Dara, care este şi ambasadoarea Panglicii Roşii, a reprezentat Moldova în cadrul unui concert care a avut loc la 30 noiembrie şi unde, la fel, au fost decernate premii „Panglica Roşie”.

La 1 decembrie, în incinta Centrului Comercial MallDova, în jur de 250 de persoane au avut ocazia să-şi facă gratuit şi anonim testul rapid la HIV la salivă. De asemenea, vizitatorii au fost informați despre problema HIV şi despre căile de transmitere. La fel, a fost organizat un târg de lucrări manuale, iar fondurile colectate din vânzarea lor vor fi donate pentru renovarea salonului pentru copiii HIV pozitivi din Bălți. Câştigătorii concursului național de film „Un minut despre HIV/SIDA” au fost premiați.

Mai mulți agenți economici, precum MallDova Shopping Centre, rețeaua de farmacii *Felicia*, Clinica „Sancos”, Spitalul Internațional Medpark, microbuze, servicii de taxi etc., au acceptat lipirea stickere-lor informative pe vitrine şi geamuri, iar angajații au purtat în piept panglica roşie în semn de solidaritate.

Organizatorii evenimentului au fost UNAIDS Moldova, Organizația Mondială a Sănătății, Centrul PAS, Fundația Soros Moldova şi Asociația Inițiativa Pozitivă, în parteneriat cu Spitalul Medpark, Centrul Comercial MallDova, Compania Youbesc şi StudioZ.

Conform statisticii, în Republica Moldova, la 1 noiembrie 2012, cumulativ au fost înregistrate 7720 de persoane HIV pozitive, cifra estimativă a persoanelor cu HIV din Moldova atingând 15 000 persoane. În anul 2011 erau deja 34,2 milioane de persoane cu HIV în întreaga lume.

"Child Friendly School" Initiative

The Results of Children Who Study in Child Friendly Schools Improved by 16%, UNICEF Report Shows

UNICEF and the Ministry of Education have launched recently the Report Evaluation of the Initiative "Child Friendly School" (CFS), implemented in Moldova from 2007 to 2011. The launch took place at the school in Molesti village, Ialoveni district, one of the 4 schools which implemented the initiative CFS in the Republic of Moldova.

Deputy Minister of Education, Tatiana Poting, mentioned that a significant part of ministry's activities were performed under the slogan "Child Friendly School".

Alexandra Yuster, UNICEF Representative in Moldova, said that friendly schools make a real change in children's lives and in the education system. "UNICEF believes that CFS initiative could be an important component in the transition process of schools in Moldova and that all schools should be child-friendly."

The Evaluation Report of the Child Friendly School Initiative was elaborated during the school year 2010-2011 by independent consultants. Authors of the study compared the situation between the 4 schools that were part of the project and another 4 ordinary schools.

The report notes that children from the CFS, also named as experimental schools, improved their results at school by 16%. This is due to the fact that, during the 4 experimental years (2007-2011), children studied according to a curriculum adjusted as per their needs. Also, teachers were engaged in training courses on child cantered education and learnt how to help children study easier. At the same time, the 4 schools selected for the project – from Molesti, Crocmaz, Valcinet and Sofrincani – were repaired and provided with heating systems and sanitary blocks, thus, the number of viruses among children decreased and they could go to school systematically.

The changes are visible also in children behaviour – they are more self-confident, caring and attentive towards their peers, due to group exercises.

The costs of the initiative was more than 7 million MDL, most of which was invested in the infrastructure. Training courses and curriculum were estimated at around 90.000 MDL per school. Together with the financial support from the external donors, local authorities and the community had a significant contribution in the whole process.

The Evaluation Report of the Child Friendly School Initiative was elaborated as per MoEd and UNICEF suggestion by an independent consultant from Romania and the Resource Centre for Human Rights – CReDO NGO from Moldova. Data was collected in November 2011.

Children With and Without Disabilities from Calarasi Produced Films About Their Lives

Expressing Thoughts and Opinions Through Film

From 17 to 21 September 2012, a group of 22 children from the villages of Calarasi district learned how to express their thoughts and opinions through film. The majority of children are with special needs – they have physical disabilities, speech disorders or cerebral palsy.

Children are beneficiaries of the Support Centre for Children and Youth with Disabilities "Dorinta" from Calarasi. Some of them study in the local primary school, others have no access to education because schools are not equipped with ramps or they have no transportation. During the workshop children learned how to talk about these issues, but also about their successes and achievements through 1 minute videos.

"This year we chose the topic of inclusion of children with disabilities because we want children to enjoy the same rights as all children. The group of participants in the workshop is mixed, both children with and without disabilities, so that they can interact and learn from each other. Only in this way can we achieve inclusion. We want all children to feel as free to express what they think and produce interesting films, " said Alexandra Yuster, UNICEF Representative in Moldova.

One Minute Junior Workshop in Moldova reached this year's 4th edition and is dedicated to inclusion of children with disabilities. Previously these workshops were held in a boarding school in Straseni (2009) and penitenciary for minors in Lipcani (2010). The films produced by children were well received in Moldova and abroad. The film "Amen," produced by one of the detainees in Lipcani was nominated in the Top 5 movies at the international competition OneMinute Junior.

The 2012 One Minute Junior workshop is part of a wider campaign to promote inclusive education in Moldova run by the Ministry of Education, with the support of donors and international organizations, including UNICEF.

Currently there are almost 15, 000 children with disabilities living in Moldova.

Inițiativa „Școala prietenoasă copilului”

Rezultatele elevilor ce studiază în școli prietenoase s-au îmbunătățit cu 16%, arată un raport UNICEF

UNICEF și Ministerul Educației au lansat, în luna octombrie 2012, Raportul de evaluare a Inițiativei „Școala prietenoasă copilului”, care s-a desfășurat în Republica Moldova între anii 2007 și 2011. Raportul a fost prezentat în incinta școlii din satul Molești, raionul Ialoveni, una din cele patru școli care au implementat inițiativa școlii prietenoase copilului în Republica Moldova.

Viceministrul Educației, Tatiana Potîng, a menționat că o bună parte a activităților Ministerului s-au desfășurat sub sloganul „Școală prietenoasă copilului”.

Alexandra Yuster, Reprezentantul UNICEF Moldova, a afirmat că școlile prietenoase au produs într-adevăr o schimbare atât pentru copii, cât și pentru obiectivele de învățământ ale Moldovei. „UNICEF consideră că inițiativa școlii prietenoase ar putea fi o componentă importantă în transformarea școlilor din Moldova, urmând să fie extinsă la nivelul sistemului de învățământ în ansamblu”.

Raportul de evaluare a inițiativei „Școala prietenoasă copilului” a fost realizat în anul de studii 2010-2011 de către consultanți independenți. Autorii studiului au comparat situația dintre 4 școli care au participat la inițiativa școlii prietenoase și 4 instituții de învățământ care au funcționat în regim obișnuit.

Raportul menționează că elevii din școlile prietenoase, numite și școli experimentale, și-au îmbunătățit rezultatele la învățătură cu 16%. Aceasta deoarece pe parcursul celor 4 ani (2007-2011) elevii au studiat conform unui curriculum adaptat cerințelor lor, profesorii au participat la instruiri privind educația centrată pe elev și au înțeles cum să-i ajute pe copii să învețe mai ușor. Totodată, cele 4 școli – din Molești, Crocmaz, Vălcineț și Șofrâncani – au fost reparate și dotate cu sisteme de încălzire și blocuri sanitare, astfel că numărul virozelor în rândul elevilor a scăzut și mai mulți copii au frecventat școala cu regularitate.

Schimbările sunt vizibile și în comportamentul copiilor, care au devenit mai încrezători în sine, mai grijulii și atenți față de colegii lor, datorită exercițiilor practice și a lucrului în grup.

Costurile inițiativei se ridică la peste 7 milioane de lei, dintre care cea mai mare parte revine infrastructurii, investițiile pentru instruiri și curriculum cifrându-se la peste 90 000 lei per școală. Împreună cu susținerea financiară acordată de donatorii externi, contribuția autorităților locale și a comunității a fost semnificativă.

Raportul de evaluare a inițiativei „Școala prietenoasă copilului” a fost elaborat la inițiativa Ministerului Educației și UNICEF de către un consultant independent din România și Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO) din Moldova. Datele au fost colectate în luna noiembrie 2011.

Copiii cu și fără dizabilități din Călărași au produse filme despre viața lor

Exprimându-și gândurile și opiniile prin film

În perioada 17-21 septembrie 2012, 22 de copii din satele raionului Călărași au învățat să-și exprime gândurile și opiniile prin film. Majoritatea copiilor sunt cu nevoie speciale, având diverse dizabilități locomotorii, tulburări de vorbire și chiar paralizie cerebrală infantilă.

Copiii sunt beneficiari ai Centrului de sprijin al copiilor și tinerilor cu dizabilități „Dorința” din Călărași. O parte dintre ei învață în școala generală din localitate, alții nu au acces la educație, deoarece școlile nu sunt dotate cu rampe de acces sau nu există transport. În cadrul atelierului copiii au fost învățați cum să vorbească despre aceste probleme, dar și despre succese și realizări, prin intermediul unor filmulețe de 1 minut.

„Anul acesta am ales tematica incluziunii copiilor cu dizabilități, deoarece ne dorim ca acești copii să se bucure de aceleași drepturi ca și toți copiii. Grupul care participă la atelier este mixt, format din copii cu și fără dizabilități, astfel că ei pot să interacționeze și să învețe unii de la alții. Doar în felul acesta putem realiza incluziunea. Ne dorim ca toți copiii să se simtă cât mai liber pentru a exprima ceea ce gândesc și a produce filmulețe interesante”, a menționat Alexandra Yuster, Reprezentantul UNICEF în Moldova.

Atelierul One Minute Junior în Moldova a ajuns în 2012 la cea de-a 4-a ediție și este dedicat incluziunii copiilor cu dizabilități. Anterior aceste ateliere s-au desfășurat într-un internat din Strășeni (2009) și în penitenciarul pentru minori din Lipcani (2010). Filmele realizate atunci de către copii au fost apreciate atât în Moldova, cât și în exterior. Filmul „Amin”, realizat de către unul din deținuții de la Lipcani, a fost nominalizat în Top 5 filme la concursul internațional OneMinute Junior.

Atelierul One Minute Junior din 2012 se înscrie în campania de promovare a educației incluzive în Republica Moldova, realizată de Ministerul Educației, cu sprijinul donatorilor și organizațiilor internaționale, printre care și UNICEF.

În prezent în Moldova sunt peste 15 000 de copii cu dizabilități.

UN Women Civil Society Advisory Group on Gender Equality and Women's Empowerment Established in Moldova

The first meeting of the newly established Civil Society Advisory Group (CSAG) was held on December 5, 2012. Members representing the civil society networks and women's groups as well as gender advocates came together to launch the platform for strengthening dialogue and cooperation of UN Women in Moldova with civil society organizations.

UN Women Strategic Plan provides foundation for UN Women to further strengthen dialogue and cooperation with civil society organizations (CSOs) at global and local levels, including by establishing a civil society advisory groups at the global, national and regional levels.

In Moldova UN Women has a strong and vibrant relationship with civil society organizations across the country through its various programme interventions. Recognizing the vital role that civil society organizations, in particular women's organizations, play in promoting women's rights, gender equality and the empowerment of women the UN Women launched the idea of establishing Civil Society Advisory Group in Moldova to create a space for continued dialogue and to continue the existing practice of effective consultation with civil society organizations to ensure their meaningful contribution to the work of the new entity.

The process of selection of 11 members of the CSAG was highly transparent and participatory. Thus, six members were nominated by the largest and most representative civil society networks – National Participation Council and the Council of NGOs. The other 5 members were selected by UN Women through an open competition announced in national, regional and local newspapers and electronic media. The members of the CSAG have a strong combined expertise and wealth of practical experience with policy development, women's rights advocacy, gender equality legislation drafting, capacity development in such areas as economic empowerment, elimination of violence against women, political participation etc.

During the first meeting, the CSAG members were introduced to the UN Women mandate, goals and objectives, its governance, core principles, opportunities for partners as well as the challenges, the entity faces. Also, the members discussed the current and planned UN Women programmes and initiatives and the view of CSAG members and their respective networks on them.

A significant part of the meeting discussion was devoted to the roles, responsibilities and obligations of the CSAG members. The members took their members role responsibly and came up with a set of concrete recommendations for ensuring effective CSAG work in future. Also, a number of proposals for increased visibility and outreach of UN Women and its CSAG were made, including usage of social nets, e-platforms, etc.

Another important discussion, which took place during the meeting, was on the Post-2015 development framework. The CSAG member appreciated the open and inclusive consultative process launched by the UN System at global and country levels. They underlined the importance of the UN Women efforts in ensuring that gender equality advocates, experts and practitioners of Moldova receive opportunity to influence the development framework from the earliest stages of the process and provide a set of recommendations on gender equality and women's rights. It was agreed to arrange next CSAG meeting in January 2013.

Instituirea Grupului Consultativ al Societății Civile pentru Egalitatea de Gen şi Abilitarea Femeilor pe lângă UN Women

Grupul Consultativ al Societății Civile s-a reunit în prima sa ședință la începutul lunii decembrie 2012. Membrii grupului, reprezentând rețelele şi organizațiile de femei, precum şi promotori ai egalității de gen, s-au reunit pentru a lansa platforma de consolidare a dialogului şi cooperării dintre UN Women în Moldova şi organizațiile societății civile.

Planul strategic al UN Women stipulează consolidarea continuă a dialogului şi cooperării cu organizațiile societății civile la nivelele global şi local, inclusiv prin instituirea grupurilor consultative ale societății civile la nivelele globale, naționale şi regionale.

În Republica Moldova UN Women are o relație puternică şi vibrantă cu organizațiile societății civile pe întreg teritoriul țării prin intermediul diferitelor intervenții de program. Recunoscând rolul vital al organizațiilor societății civile, în particular al organizațiilor de femei, în promovarea drepturilor femeilor, egalității de gen şi abilitării femeilor, UN Women a lansat ideea instituirii Grupului Consultativ al Societății Civile pentru a crea un spațiu pentru dialog permanent şi a continua practica existentă de consultări eficiente cu organizațiile societății civile în scopul asigurării contribuției lor importante în activitatea noii entități.

Procesul de selectare a celor 11 membri ai Grupului Consultativ a fost transparent şi participativ. Şase membri au fost nominalizați de cele mai extinse şi reprezentative rețele ale societății civile– Consiliul Național de Participare şi Consiliul Organizațiilor Nonguvernamentale. Alți 5 membri au fost selectați de UN Women prin intermediul unei competiții deschise. Anunțul a fost plasat în presa scrisă şi electronică locală, regională şi națională. Membrii Grupului Consultativ dețin o experiență vastă în elaborarea politicilor, pledoarie pentru drepturile femeilor, elaborarea legislației pentru egalitatea de gen, dezvoltarea capacităților în domenii precum abilitarea economică, eliminarea violenței față de femei, participarea politică.

Pe parcursul primei reuniuni, membrii grupului au fost informați despre mandatul, scopul şi obiectivele UN Women, managementul organizației, principiile de bază, oportunitățile pentru parteneri, precum şi provocările cu care se confruntă. Membrii au discutat despre programele curente şi inițiativele planificate ale UN Women şi viziunea membrilor şi rețelelor despre activitățile organizației. În cadrul reuniunii a fost discutat şi rolul, responsabilitățile şi obligațiunile membrilor grupului. Membrii au formulat şi cu un set de recomandări pentru asigurarea activității eficiente a Grupului în viitor. Au fost discutate şi propunerile privind intensificarea vizibilității UN Women şi Grupului Consultativ al Societății Civile, inclusiv prin utilizarea rețelelor sociale şi platformelor electronice.

O altă parte componentă a discuțiilor s-a axat asupra cadrului de dezvoltare Post-2015. Membrii Grupului Consultativ al Societății Civile au apreciat procesul consultativ, deschis şi inclusiv, lansat de sistemul ONU la nivelele național şi global. Ei au subliniat importanța eforturilor UN Women în asigurarea participării promotorilor de gen, experților şi practicienilor din Moldova la dezvoltarea în etapele timpurii ale procesului a setului de recomandări privind egalitatea de gen şi drepturile femeilor. Următoarea reuniune a Grupului Consultativ va avea loc în ianuarie 2013.

United Nations Publications
Publicații ale Națiunilor Unite

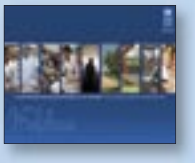
HEALTH SYSTEM REVIEW FOR THE REPUBLIC OF MOLDOVA 2012

An updated Health Systems in Transition (HiT) review of the Moldovan health system was launched at the first National Health Forum in Chisinau. The new HiT assesses the progress of reforms and the broader issues affecting the Moldovan health system. Mandatory health insurance was introduced in 2004 and has become a sustainable financing mechanism. Excessive infrastructure has been reduced, but there is still room for efficiency gains, and the rationalization of duplicated specialized services remains a key challenge facing the health system. Other challenges include health workforce shortages (particularly in rural areas) and improving equity in financing and access to care by reducing out-of-pocket payments. The HiT series provide detailed descriptions of health systems in the countries of the WHO European Region as well as some additional OECD countries.

http://www.euro.who.int/moldova (Publications)

TOWARDS EQUITABLE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT FOR ALL 2007-2011. UNDP IN MOLDOVA / SPRE O DEZVOLTARE ECHITABILĂ ȘI DURABILĂ PENTRU TOȚI. PNUD ÎN MOLDOVA

The publication "UNDP Moldova: Towards Equitable and Sustainable Development for All" takes stock of the key results and achievements of UNDP's work in Moldova during 2007-2011 and presents the priorities of the new country programme for 2013-2017.

http://www.undp.md/publications/MOLDOVA%202012%20book.pdf

INVESTING FOR RESULTS. RESULTS FOR PEOPLE

This tool aims to reignite the momentum to reach the 2015 global AIDS targets agreed on by United Nations Member States at the 2011 United Nations General Assembly High Level Meeting on AIDS and articulated in the 2011 Political Declaration on HIV/AIDS. These targets are set within a results framework that is people-centred and outcome-oriented.

http://www.unaids.org/en/media/unaids/contentassets/documents/unaidspublication/2012/JC2359_investing-for-results_en.pdf

STATE OF WORLD POPULATION 2012. BY CHOICE, NOT BY CHANCE: FAMILY PLANNING, HUMAN RIGHTS AND DEVELOPMENT

This flagship report analyzes data and trends to understand who is denied access and why. It examines challenges in expanding access to family planning. And it considers the social and economic impact of family planning as well as the costs and savings of making it available to everyone who needs it. The report asserts that governments, civil society, health providers and communities have the responsibility to protect the right to family planning for women across the spectrum, including those who are young or unmarried.

http://unfpa.org/webdav/site/global/shared/documents/publications/2012/EN_SWOP2012_Report_1.pdf

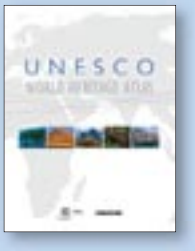
MIGRATION HEALTH – REPORT OF IOM ACTIVITIES 2011

This report illustrates IOM's health activities in 2011. Key achievements in three main programmatic areas are presented: Migration Health Assessments and Travel Health Assistance; Health Promotion and Assistance for Migrants; and Migration Health Assistance for Crisis-Affected Populations. The report also highlights three emerging themes in migration and health, namely, non-communicable diseases and the link with migration; migration as a social determinant of health; and IOM health and psychosocial response during the crisis in Libya. This report aptly illustrates IOM's growing multidimensional migration health activities and global partnerships. Guided by the Resolution on the Health of Migrants adopted by the World Health Assembly in May 2008, the Report demonstrates IOM's commitment to advance the health of migrants and their families worldwide, and to support IOM Member States in addressing migration health challenges.

http://publications.iom.int/bookstore/index.php?main_page=product_info&cPath=41_7&products_id=862&zenid=413bec9b7cabee5d61b92ababf9a09bc

UNESCO WORLD HERITAGE ATLAS

The understanding and preservation of natural and cultural heritage is not only a task for experts but the daily contribution of the general public who visit and have an effect on World Heritage sites. To celebrate the 40th anniversary of the World Heritage Convention, UNESCO and DeAgostini Libri will present a first-time atlas featuring all World Heritage sites, including those inscribed in 2012. This atlas will present colour maps for each region of the world; beautiful fold-out maps with enlarged areas featuring detailed information and colour images of the sites located in them; and an index of site names and descriptions.

http://publishing.unesco.org/details.aspx?Code_Livre=4941

The United Nations in Moldova
131, 31 August 1989 Str., Chisinau
MD-2012, Moldova
http://www.un.md